

160 jaar KOV Kerkgezing: lief en leed in het Koor

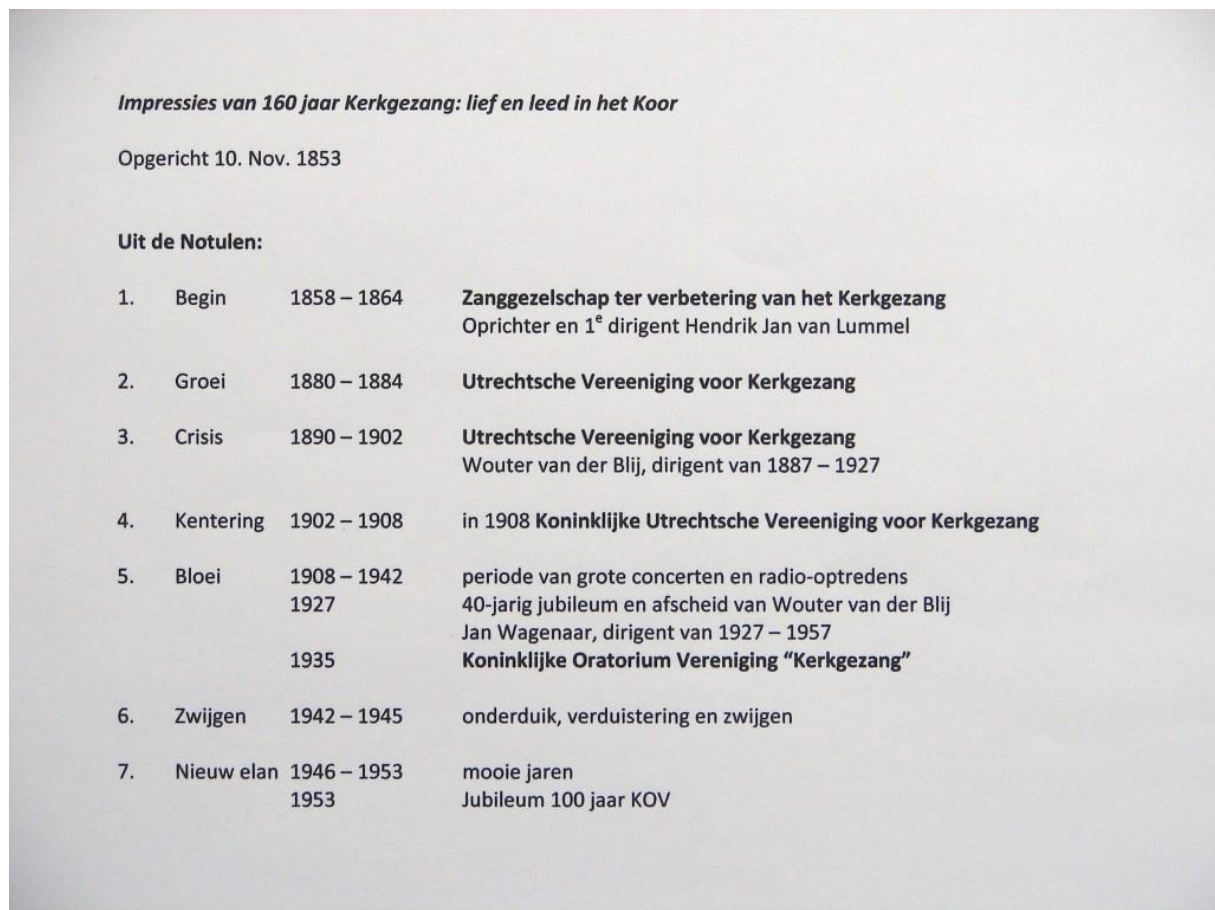
*Start Niels Gade: Morgensang

Introductie

Hallo Mede Koorzangers

Dit is Morgensang van Niels Gade, een graag gezongen componist in de late 19^e eeuw. Mooi he, misschien iets voor de repertoire commissie? Liefde voor de muziek, daar gaat het om bij een koor, daarom dit begin.

Maar ik ga jullie vanmiddag wat vertellen over de geschiedenis van het KOV door jullie een digitaal kijkje in de archieven te gunnen. In de Notulen wel te verstaan. Daar ligt het accent.

Impressies van 160 jaar Kerkgezing: lief en leed in het Koor

Opgericht 10. Nov. 1853

Uit de Notulen:

1.	Begin	1858 – 1864	Zanggezelschap ter verbetering van het Kerkgezing Oprichter en 1 ^e dirigent Hendrik Jan van Lummel
2.	Groei	1880 – 1884	Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezing
3.	Crisis	1890 – 1902	Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezing Wouter van der Blij, dirigent van 1887 – 1927
4.	Kentering	1902 – 1908	in 1908 Koninklijke Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezing
5.	Bloei	1908 – 1942 1927 1935	periode van grote concerten en radio-optredens 40-jarig jubileum en afscheid van Wouter van der Blij Jan Wagenaar, dirigent van 1927 – 1957 Koninklijke Oratorium Vereniging "Kerkgezing"
6.	Zwijgen	1942 – 1945	onderduik, verduistering en zwijgen
7.	Nieuw elan	1946 – 1953 1953	mooie jaren Jubileum 100 jaar KOV

(001) Hier heb je een globaal overzicht van de eerste 100 jaar.

Mijn presentatie gaat vooral over de eerste 50 jaar. En verder ga ik wat dieper in op de oorlogsjaren en op het 100-jarig jubileum in 1953.

(002) Het KOV archief is bijzonder, omdat vrijwel zeker het Koor de oudste Christelijke Zangvereniging van Nederland is, die nu nog bestaat. Begonnen als koor ter verbetering van het Kerkgezag groeide ze aan het begin van de 20^e eeuw uit tot een echte Oratoriumvereniging. Pas omstreeks 1900 werden hele oratoria uitgevoerd. Daarvoor waren het slechts delen en nog zwaar ingekort ook. Dat was nou eenmaal mode in die tijd.

Het is waar Toonkunst Utrecht viert in 2014 haar 185e verjaardag, maar daarvan is het Bestuursarchief verloren gegaan en dat is ook een meer allround koor. Bij het KOV zijn een flink deel van hoogst interessante en levendige Notulen van wekelijkse zangbijeenkomsten bewaard gebleven van de eerste 50 jaar, weliswaar met hiaten. Maar wat er nog van over is geeft een verduiveld goed beeld van lief en leed in het koorleven van die jaren. Het waren mensen van vlees en bloed. Als je die Notulen leest dan zie je ze als het ware voor je. En blijkt dat die mensen lang niet zo anders waren als wij nu denken. Sterker nog: er wordt ons voortdurend een spiegel voorgehouden! Foto's zoals deze zijn er vrijwel niet. Recensies des te meer, maar kranten laten zich helaas niet makkelijk scannen.....

Ik ga jullie nu meenemen naar het Utrecht van midden 19^e eeuw, in de tijd dat het KOV het levenslicht zag. Utrecht was toen nog een stil en klein conservatief provinciestadje. 'De afstand tussen de verschillende rangen en standen werd in ouderwetschen stijl in acht genomen', zegt een tijdgenoot. Maar in de jaren '80 begon dat langzamerhand te veranderen. De stad breidde zich sterk uit en er ontwikkelden zich allerlei moderne industrieën zoals metaal- en machine-industrie.

Toen dus in 1853 het Utrechtse Koor Kerkgezag werd opgericht, was muziekbeoefening vooral een zaak van de gegoede burgerij. Voornaamste doel het zingen in de kerken van psalmen en gezangen verbeteren. Zingende mannen in de kerk in die tijd worden gekenschetst 'Als koeijen die naar de stal verlangen'. Daar wilde Kerkgezag dus iets aan doen.

1. Uit de notulen 1858 – 1864   Over het begin

Zanggezelschap ter verbetering van het Kerkgezag

Oprichter en 1^e dirigent Hendrik Jan van Lummel

(003) Hoofdstuk 1: Over het begin   1858-1864 Zanggezelschap:
zingen, idealen en gezellig

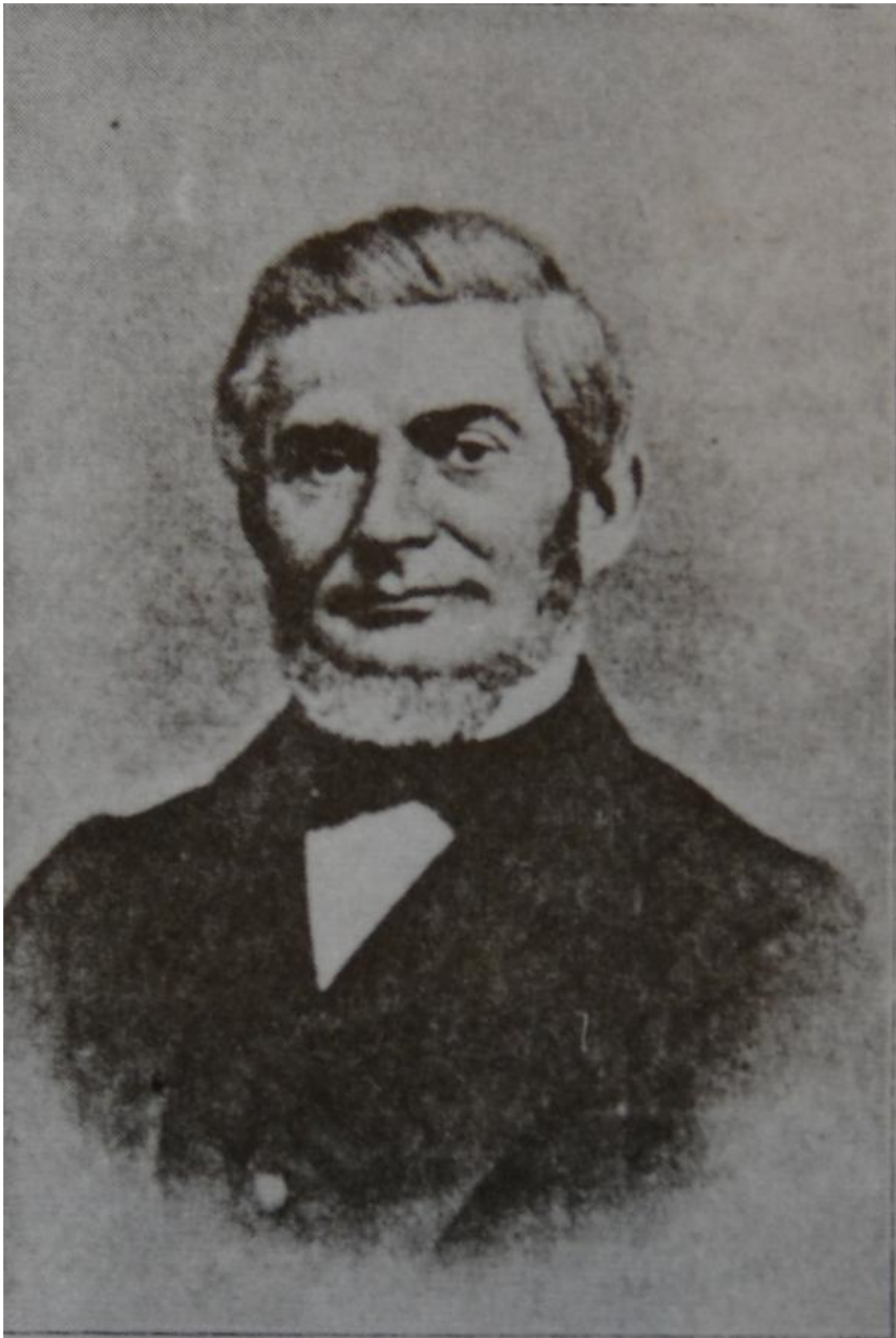

(004) 'Het was aan de avond van den 10e november 1853, dat in de 'meesterswoning' aan de Springweg 91 7 dames en 10 heren bijeenkwamen om, gelijk zij vaker deden koralen en gezangen te oefenen onder leiding van de onvergetelijke Hendrik Jan van Lummel, de bovenmeester. Op de zondag verspreiden zij zich dan over de verschillende protestantse kerken om de gemeentezang te ondersteunen!

De meeste leden waren uit de goeude burgerij en de middenstand afkomstig, zeker in het begin. Daarnaast kon Van Lummel natuurlijk jonge onderwijzers en kwekelingen inviteren . De gemiddelde leeftijd van Kerkgezag in de 19^e eeuw was dan ook heel wat lager dan nu het geval is. Zeker is dat het protestantse

koorleven later in de 19^e eeuw heeft bijgedragen aan de emancipatie van de minder gegoede burgerij en ook van de vrouwenemancipatie.

Hendrik Jan van Lummel.
*„Den Christen mag niets
menschelijks vreemd zijn.”*

(005) Hier heb je Hendrik Van Lummel een groot pedagoog. Zijn vader was huisschilder en zelf kon hij ook goed tekenen. Echt breed heeft deze schoolmeester het nooit gehad, hij moest 11 kinderen opvoeden, waaronder negen zonen, waarvan 4 ook weer schoolmeester werden. Als jongeman wilde hij zendeling worden. Hij was een aanhanger van de Reveil beweging gericht op een sterke persoonlijk beleving van het geloof. Een beweging die ook veel aan liefdadigheid deed.

(006) Van Lummel was beroemd om zijn schoolplaten: hier heb je twee voorbeelden. Deze heeft wel iets van de Lange Nieuwstraat en

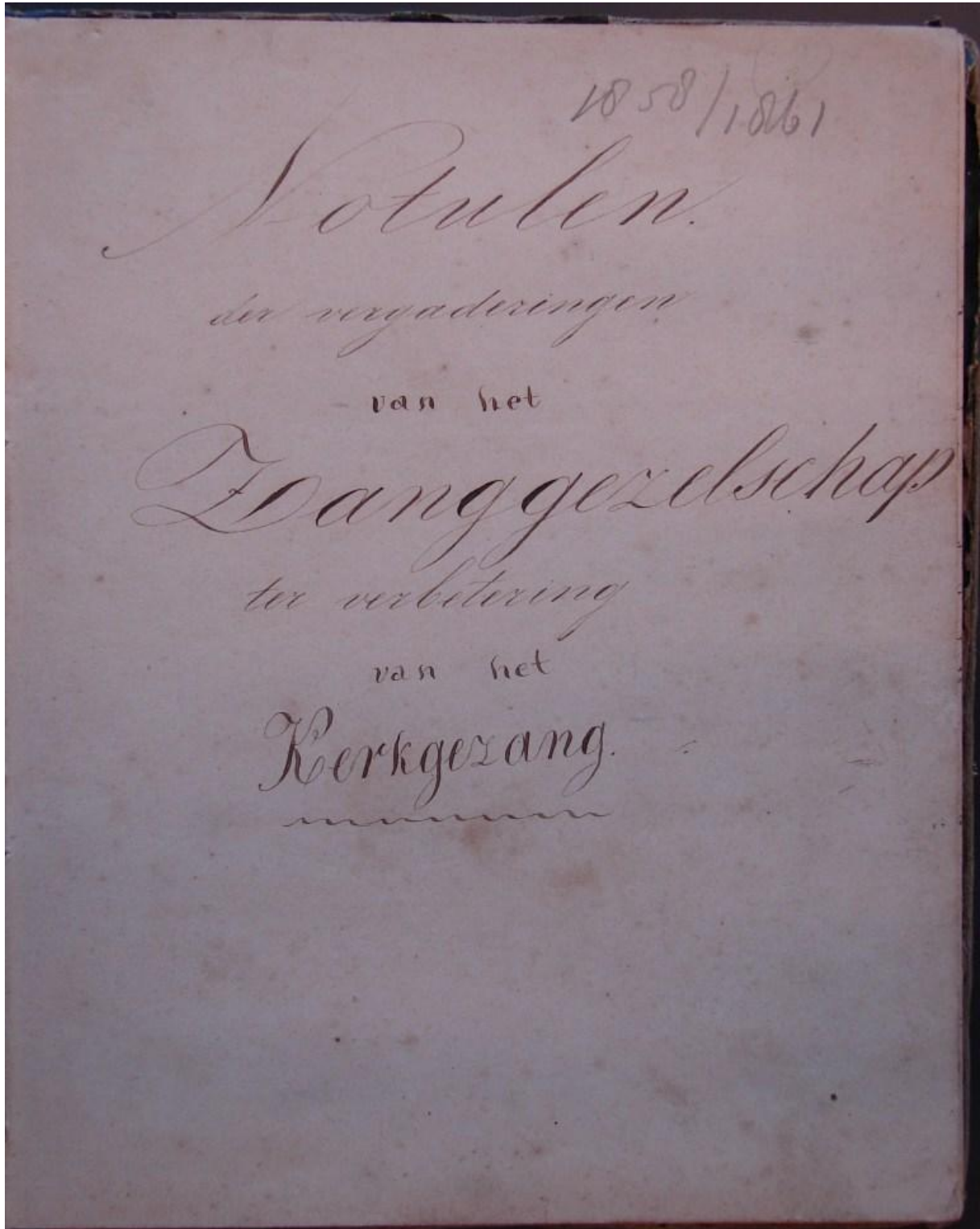
(007) hier zie je Ondeugd; slordigheid, onvoorzichtigheid en snoepzucht.

(008) Verder schreef hij historische boeken voor de jeugd over de 80-jarige oorlog. Hij was beslist muzikaal, maakte muziekstukjes en vertaalde liederen in het Nederlands. Een veelzijdig man dus, deze stamvader van het KOV.

Ik ga nu met jullie een blik in de notulen werpen: dit zijn de oudst bewaarde Notulen:

(009) Notulen der vergaderingen van het Zanggezelschap ter verbetering van het Kerkgezag 1858-1861

183^e Vergadering (21 Dec 1850)

De vergadering ving aan met Ges.
20:1.

De oefeningen bepaalden zich tot
N° 8 en verder op woorden N° 6, 11
en 13.

Op den gewonen tyd sloot de Pres.
de vergadering na het zingen van Ges. 20:4

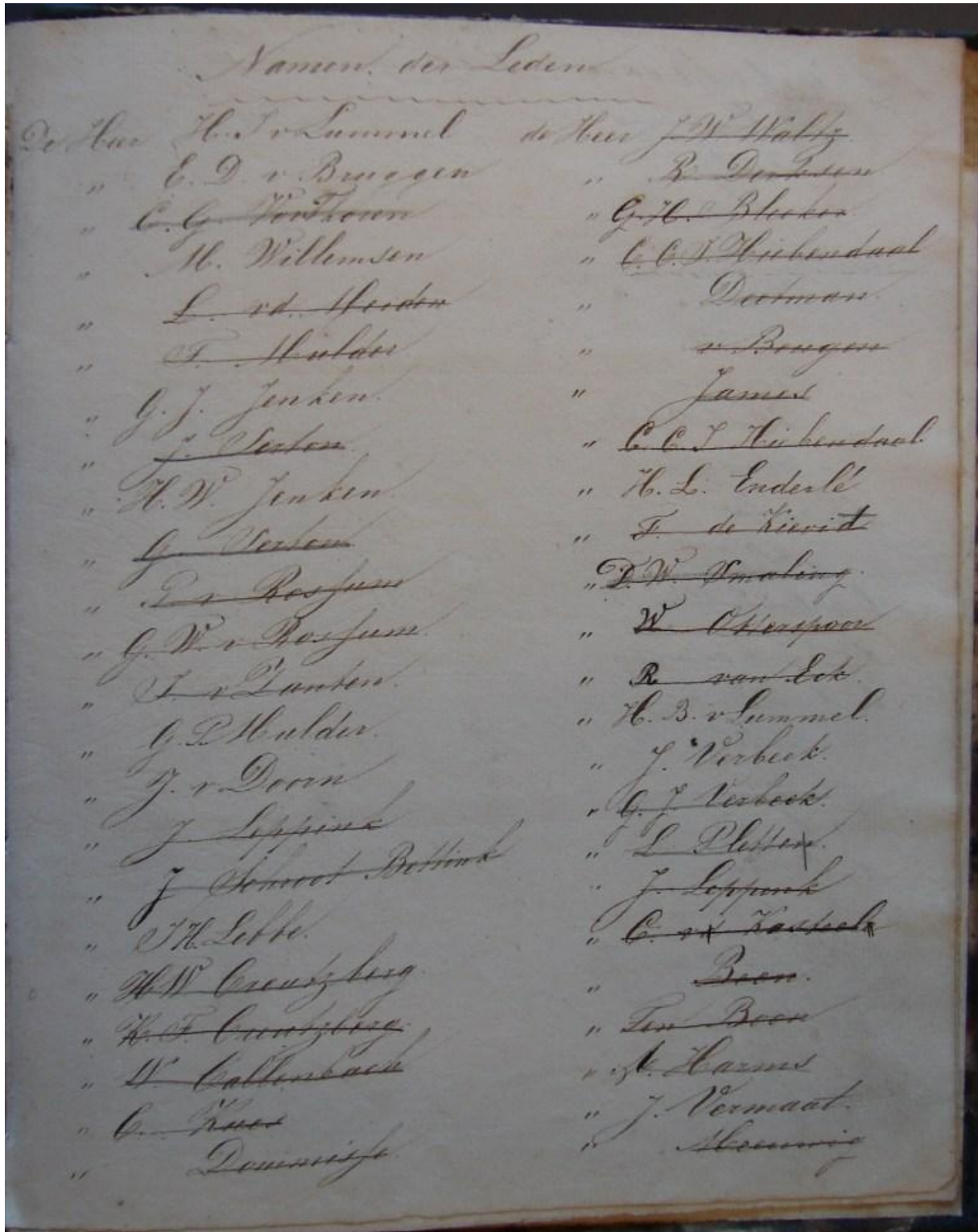
G. Serton. Sec.
van Linnich.

(010) De kortste notulen uit die jaren.

Elke wekelijkse zangbijeenkomst (toen vergadering genoemd), werd kort vastgelegd door de secretaris. Genoemd werden de gezangen en psalmen die zo'n avond gezongen werden. Alle afwezigen (met reden) en op voordracht (onder strenge ballotage) aangenomen leden. In de pauze werd daarover gestemd. Een voorgedragen lid moest wel 'in geloofsbegrippen

overeenstemmen'. Ook kleinere besluiten konden op die manier democratisch genomen worden door alle heren. (Let wel: de dames mochten toen nog niet meedoen. Dat kwam pas in de jaren '90

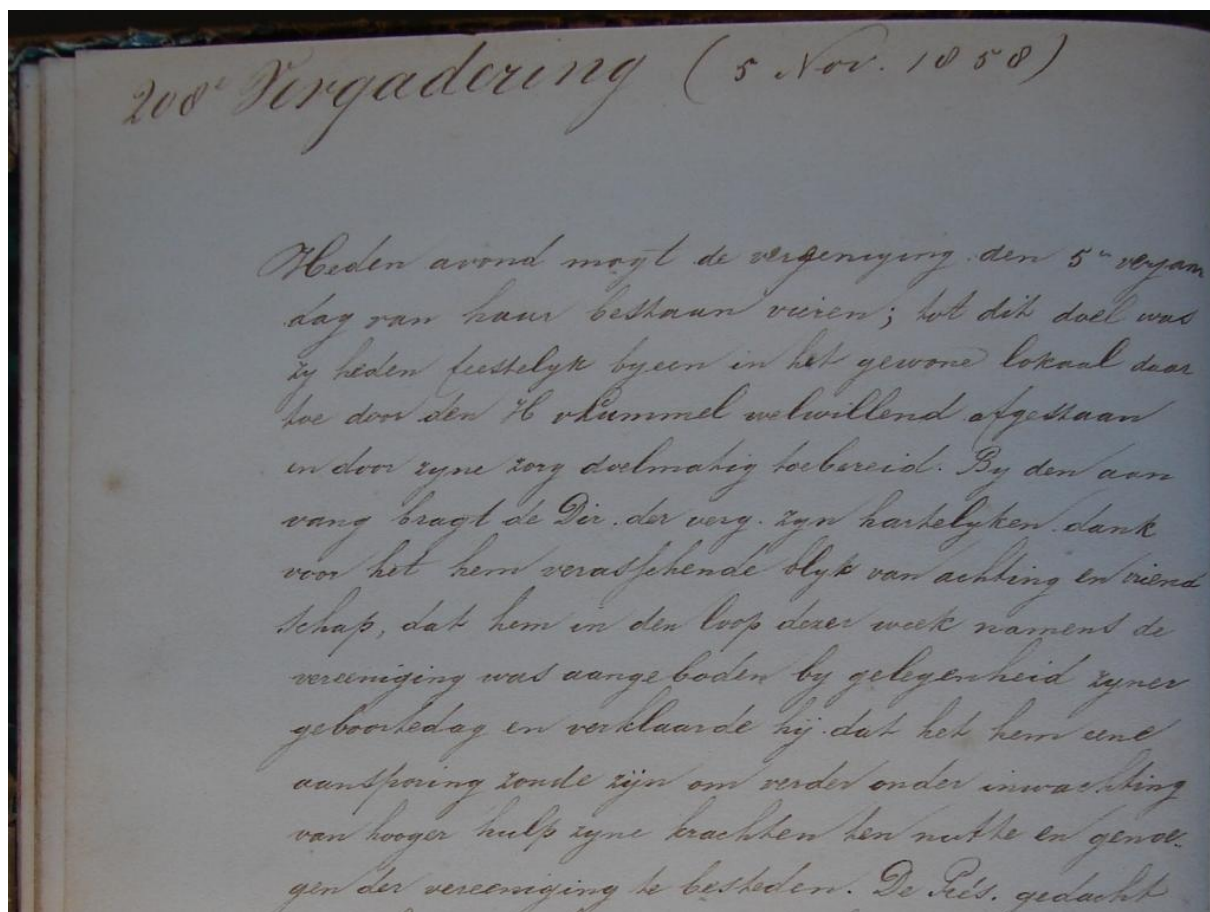

(011) De ledenlijst uit die jaren met bovenaan van Lummel, ook zijn vrouw was lid. Je ziet hier: als ze niet meer lid waren werden ze gewoon doorgestreept.....

In juni 1858 stond er te lezen: ook werd besloten om voortaan de helft van de repetitie met Koraalgezang te vullen en de andere helft met Feestgezang of andere muziek. De daad werd bij het woord gevoegd: na de pauze 'werd er direct toe overgegaan en voortvarend te werk gegaan'!

Men repeteerde in die jaren in de zomer gewoon door. Vakanties kende men nog niet, maar wel valt op dat er veel minder leden in de zomermaanden aanwezig zijn. Rijkere leden gingen dan de stad uit.

Traditie is om omstreeks de oprichtingsdatum een Feestelijke Bijeenkomst te organiseren. In 1858 bestond het Koor 5 jaar!.

(012) De Notulen begint als volgt:

'Hedenavond mocht de vereniging de viering van haar 5-jarig bestaan vieren. Tot dit doel was zij heden feestelijk bijeen in het gewone lokaal daartoe door den heer Lummel welwillend afgestaan en door zijne zorg doelmatig toebereid'.

‘De president gedacht vervolgens in korte bewoordingen hoe de vereniging klein begonnen, thans tot een aanzienlijk getal leden was geklommen en steeds had uitgeblonken door de goede harmonie harer leden onderling’. Op zo’n feestavond werden ‘de vriendschappelijke gesprekken afgewisseld door gezang en uitmuntend voorgedragen dichtstukken door onderscheidene leden. In ongestoorde vreugde was de vergadering tot laat in de nacht bijeen’. Ze werd geopend en gesloten met gebed. In later jaren werd ook limonade en wijn geschonken en gebakjes geserveerd.

In februari 1859 viel het besluit:

Om ieder lid die afwezig is zonder vooraf kennis te geven 5 cent boete op te leggen! Er volgde een lange discussie over wat te zingen! – de tijd was daarom verstreken en de vergadering gesloten.

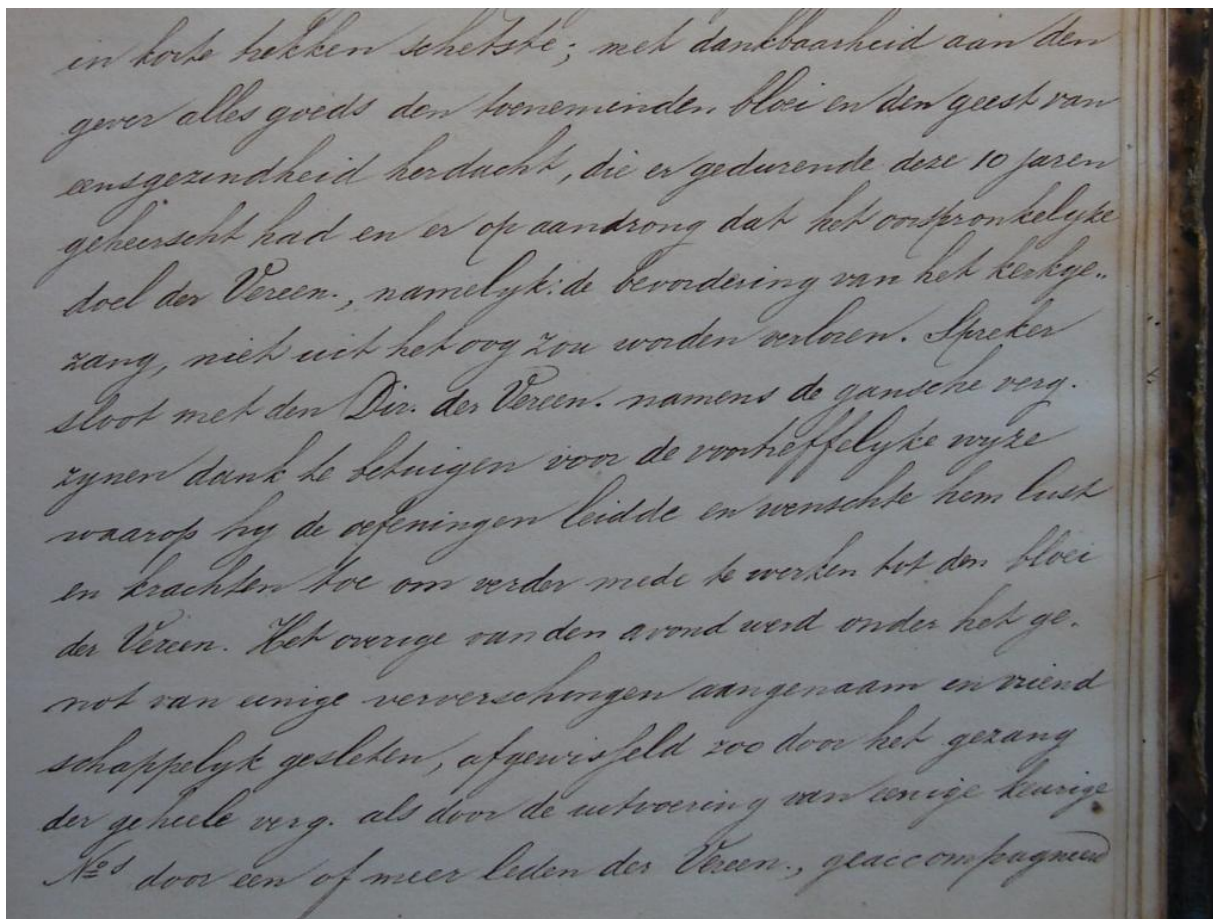
In de 19^e eeuw werden veel uitvoeringen gegeven t.b.v. liefdadige instellingen als de Diaconie, de Haveloze School, het Wezen- of Blindeninstituut en de Vereniging voor Drankafschaffing.

Zo werd eind 1859 besloten geen feestelijke bijeenkomst te houden maar ‘de gelden te doen uitdeelen aan huisgezinnen die door de heerschende ziekte geleden hadden’. Hier wordt waarschijnlijk de cholera bedoeld.

In menig opzicht vind je de kenmerken van het huidige KOV al vroeg terug. Zo werd er op kwaliteit gelet:

In nov. 1861 werd dhr. Enderlé, ook onderwijzer, verzocht zich te willen belasten met het onderigt der min kundige zangers op vrijdagavond van 8.00 - 8.30. Hij zal daar enige tegemoetkoming uit de kas voor krijgen. Op 12 dec 1862 wordt daar nog aan toegevoegd dat ieder lid enige kennis van de muziek moet bezitten, indien niet dan is hij ook verplicht op die tijd te komen.

in beide tekken schetsde; met dankbaarheid aan den
geest alles goeds den toenemende. Hoe en den geest van
eensgezindheid herdacht, die er gedurende deze 10 jaren
geheerscht had en er op aandrang dat het oorspronkelijke
soel der Vereen., namelijk de bevordering van het kerkge-
sang, niet uit het oog zou worden verloren. Spreker
sloot met den Div. der Vereen. namens de gansche verg.
zynen dank te betuigen voor de vruchtelyke wyze
waarp by de oefeningen leidde en wenschte hem lust
en kracht toe om verder mede te werken tot den Hoci
der Vereen. Het overige van den avond werd onder het ge-
not van enige ververschingen aangenaam en vriend-
schappelyk gesleten, afgewisseld zoo door het gezang
der gehele verg. als door de uitvoering van enige keurige
N^os door een of meer leden der Vereen., geaccompagneerd

(013) In 1863 volgde het 10-jarig bestaan. De president hield een rede over oorsprong en geschiedenis van het koor. 'Onder het genot van enige ververschingen werd de avond aangenaam en vriendschappelyk, gesleten, afgewisseld door gezang en uitvoeringen van enige keurige nummers, door een of meer leden geaccompagneerd door een piano, door een der leden goedgunstig afgestaan'.

Een week later de aankondiging van een Contributieverhoging tot 25 cent per maand. Hierbij moet je bedenken dat 25 cent toen best een hoog bedrag was!

In deze tijd telt de vereniging ca 50 leden, maar kent een vrij groot verloop en het aantal aanwezigen per week varieert enorm! Wie er zoal lid waren, welke beroepen ze hadden valt helaas niet goed na te gaan. Aangenomen wordt toch vrij vooraanstaande leden van de Protestante Kerkgemeenschap, ook aankomende onderwijzers die bij Van Lummel werden opgeleid. Het was een gemengd koor met zowel mannen als vrouwen, getrouwd en ongetrouwd, in leeftijd nogal divers.

2. Uit de notulen 1880 – 1884   Een periode van groei

Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezag

(014) Hoofdstuk 2: Periode van groei 1880-1884 Utr. Ver. voor Kerkgezag

Het muzikleven in Utrecht kende trouwens een grote bloei in die jaren. Componisten als Clara en Robert Schumann, Brahms, en Liszt speelden hier graag hun eigen werk.

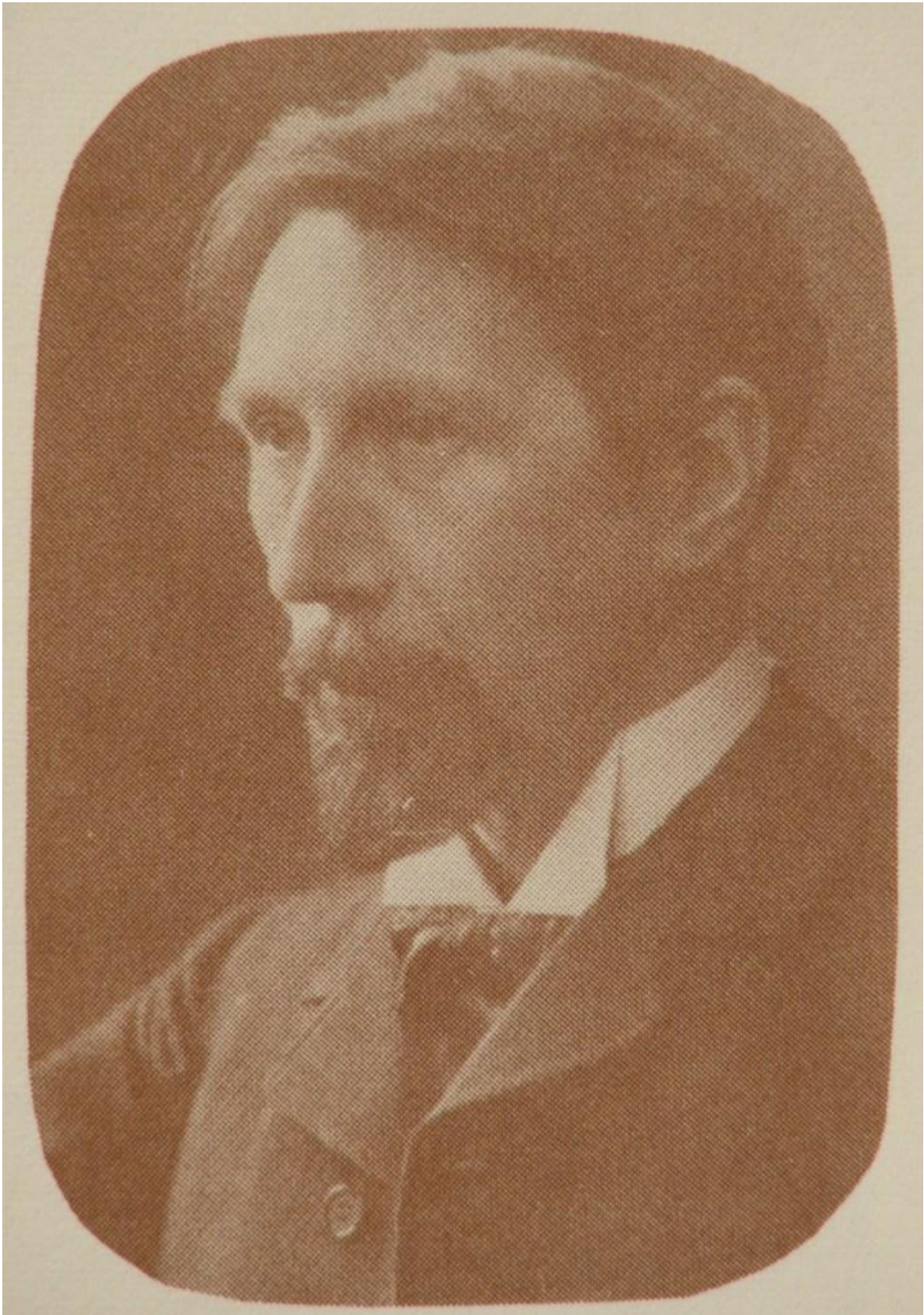

Richard Hol 1825 - 1904

(015) Vanaf de jaren '60 speelde Richard Hol, componist en dirigent een belangrijke rol. Hij ging o.a. de Toonkunst Muziekschool leiden, een voorloper

van het Conservatorium in Utrecht. Leerlingen van hem waren o.a. componist en dirigent Johan Wagenaar en Catharina van Rennes.

(016) Wagenaar werd o.a bekend om zijn komische opera's, zoals de Schipbreuk. In later jaren ook wel uitgevoerd door het KOV.

(017) Catharina was een boeiende, geëmanicpeerde vrouw. Diep in haar hart was ze het liefste dirigente geworden.

OPENBARE BIJEENKOMST

TER GELEGENHEID VAN DE

28ste ALGEMEENE VERGADERING

VAN HET

NEDERLANDSCH JONGELINGS-VERBOND,

OP

Donderdag 26 Mei 1881, (Hemelvaartsdag),

IN DE DOMKERK TE UTRECHT,

des avonds ten 6 ure,

MET WELWILLENDEN MEDEWERKING DER VEREENIGING
VOOR KERKGEZANG
EN HET ZANGKOOR DER UTRECHTSCHEN JONGELINGS-VEREENIGING,

ONDER LEIDING VAN DEN DIRECTEUR

den Heer J. N. W. C. A. RUIJGROK.

Voorzang der Gemeente

PSALM 119 : 5.

Voor de houders van dit program, zal tot half
6 ure in het ruim der kerk een plaats worden
gereserveerd.

(018) Terug naar Kerkgezag:

Er werd een onderscheid gemaakt tussen concerten met welwillende medewerking aan evenementen van anderen, en eigen grote uitvoeringen.

UTRECHTSCH E VEREENIGING

VOOR

KERKGEZANG.

Directeur: de Heer RUIJGROK.

UITVOERING

op Donderdag 5 Mei 1881.

des avonds ten 7½ uur, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

PROGRAMMA:

EERSTE AFDEELING.

1. Psalm 84 vers 1. (Koraal) . . . JOH. BASTIAANS.
2.

}	a. Selig sind die Todten . . .	}	FERDINAND MÖHRING.
	b. Froloeket, ihr Völker der Erde		
3. Zion (Solo, Koor en Orkest) . . . NIELS W. GADE.
4. Gezang 96 (Koraal) . . . . . JOH. BASTIAANS.

TWEEDE AFDEELING.

5. Gezang 180 vers 1. (Koraal) . . . JOH. BASTIAANS.
6.

}	a. Abschied vom Wald	}	FELIX MEND. BARTHOLDY
	b. Jagdlied		
7. 42e Psalm (Solo, Koor en Orkest) . . . FELIX MEND. BARTHOLDY
8. Gezang 156 vers 1 (Koraal) . . . JOH. BASTIAANS.

HET BESTUUR.

Prijs 10 Cent.

(019) Om een idee van zo'n programma te krijgen: 5 mei 1881: naast psalmen en gezangen, wereldlijke liederen van Mendelsohn, Niels W. Gade en Möhring.

Aldus het verslag: 'De vereniging kan zich verheugen dat een schrede voorwaarts is gegaan op de musicale weg'. De dirigent kreeg een lauwerkrans om en prachtige bloemranken uitgereikt.

Op welke dagen werd er gerepeteerd? Dat lag jarenlang niet vast en dit maakte ook wel dat het getal der aanwezigen tot veler ergernis nogal wisselde. Wel werd vaak de vrijdagavond daarvoor bestemd.

(020) Repetities en uitvoeringen werden in die jaren veelal gehouden in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen aan de Mariaplaats, gebouwd in 1847.

(021) Het was de eerste echte publieke concertzaal 'voor al de ingezetenen der stad'.

(022) Zo werd er in 1881 een feestelijke jaarvergadering gehouden in het Gebouw K en W t.g.v het 27-jarig bestaan. De zitplaatsen achter tafeltjes werden ingenomen en de glazen gevuld. O.a. werd een opera fantastique opgevoerd getiteld de 'Paradijsroovers'. Verder bestond het programma uit een toneelstukje, duetten, ook instrumentale quartetten en tenslotte, eene musicale verloting. De commissie deelde mutsen uit in de vorm van bisschopsmijters met een gat aan de voorkant en er werd een dwaas lied

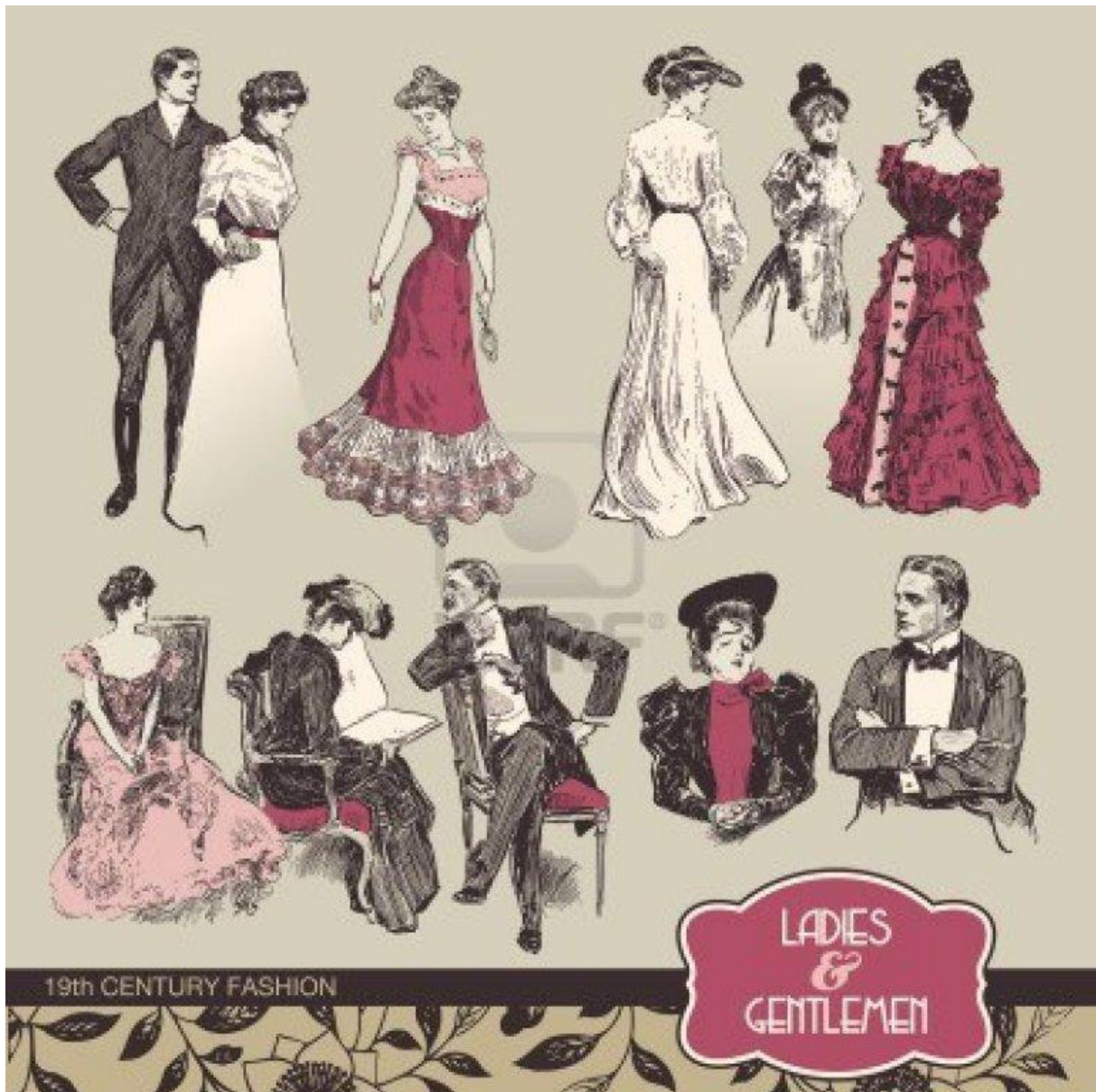
gezongen, achterin de muts was het lied geplakt. Dit eindigde met een vrolijke optocht door de zaal!. Na de broodjes met koffie, die ieder zich goed liet smaken ging het feest zeker nog tot 2 uur door.

In november van dat jaar werd besloten om een piano aan te kopen. Die bezat de vereniging nog niet. Op het jaarfeest vond een komische voordragt plaats: heren traden in nachtgewaad op, voorzien van trommels, bekkens en potten. Een jaar later bleek die piano nog niet geheel afbetaald, want het potje ging naar het Oranje Weeshuis die het geld veel harder nodig had!

van Kunst en Wetenschappen,
Alleen avond herdacht de vereeniging haar
dertig jarig bestaan, dat wy direct toen
wy in de Zaal traden; gewaam werden, want
door de zingen der beide feestcommissarissen
de Heeren G. F. Goudys en ~~den Heer~~ G. J. Snoo;
bijgestaan door de Heeren Buch en v. Nijmegen
was deze zaal feestelyk versierd, in tussch
de zaal was een guirlande van onze Nationale
kleuren ^(met de kleuren der stad in tusschen) opgehangen, aan beide zyde sene mis
van groen; ~~aan~~ ^{aan} boven prijtte; ~~aan~~ ^{aan} sene guirlande
van onze driekleur, de jaargeballe 1853 en
1883, De heer Buch heeft een guirlande
die heer v. Nijmegen de Schilderij verbaarglijgd, en
door de smelwillendheid van onze oudste lid
G. W. Spaaken dien bijna dertig jaer aan
de vereeniging zijn diensten heeft bewezen was
het voorhet van mylen der heer G. J. v. Lummel
(priester der vereeniging) afgetoan dit prijtte
in een der misen ten tijde van de zaal
alle eer komt aan de feestcommissarissen toe, dat
hun plan zo intnemen is geslaagd. De
feestvinding werd met het ring van het
1^{en} 6^{en} uur van gezang 160 geopend, waarna

(023) Ook het 30-jarig bestaan werd uitgebreid gevierd in K en W.

(024) Stelt u voor in deze entourage speelde het zich af:

‘Enige dames vormden een Tableau Vivant Apollo hulde brengend aan de vereniging, hetwelk bij een duistere zaal en verlicht door bengalsch vuur zeer veel effect maakte!’.....

‘Er waren overal guirlandes aangebracht geflankeerd door onze nationale kleuren, aan beide zijden een nis van groen met de jaartallen 1853-1883 om de feestvreugde te verhogen’.

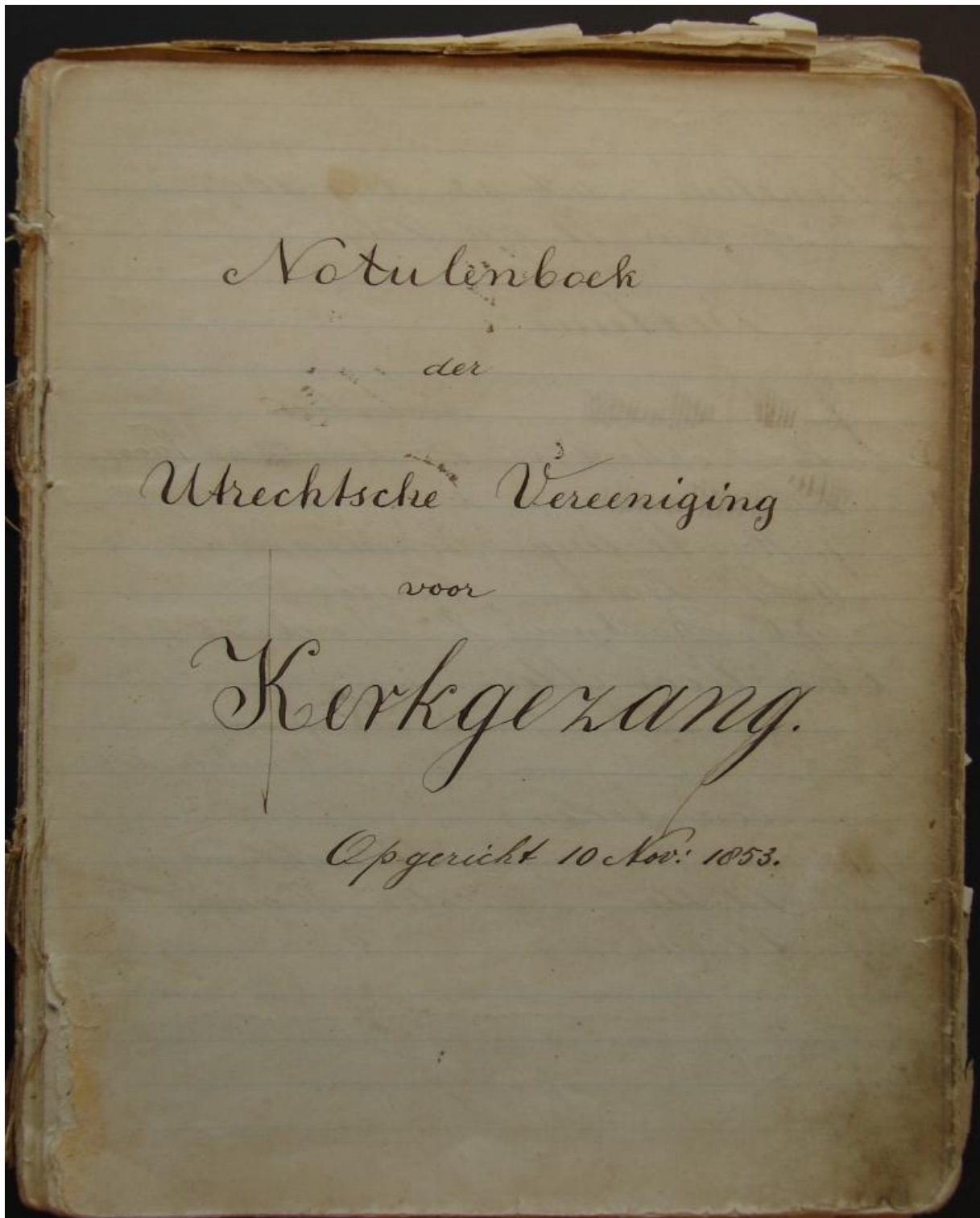
3. Uit de notulen 1890 – 1902   Crisisjaren

Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezag

Wouter van der Blij, dirigent van 1887 – 1927

---

(025) Hoofdstuk 3: Crisisjaren   1890-1902

(026) In deze jaren merk je dat er het één en ander aan het veranderen is. Wellicht waren de leden jonger en joliger en vooral mondiger. Het komt regelmatig voor dat het bestuur om allerlei redenen niet tevreden is over de gang van zaken. De leden worden kritischer; het is ook de tijd van de sociale onrust in steden, de opkomst van het Socialisme. (Troelstra), leude vanaf de Leidseweg in Utrecht met de Baanbreker en hoewel het hier om een Christelijk Zangkoor gaat is de tijdgeest toch te merken.!

Heeren			
Naam	Nom.	Woonplaats	toegeschieden op:
1. K. W. Jenken	T.	Oudegracht 417	26 Dec '54
~~2. J. H. Lubbe~~	T.	~~Marraplaats~~	~~24 Juni '59~~
3. H. D. Hes.	B.	Proedikstr.	21 April '70
~~4. W. van Gellen~~	B.	~~Goedestraat~~	~~15 Dec '76~~
~~5. W. G. Jenken~~	B.	~~Oudegracht~~	~~5 Jan '77~~
~~6. J. H. Lubbe~~	B.	~~Marraplaats~~	~~21 Oct '81~~
7. M. Bokhorst	B.	Oudegracht	6 Juli '83
8. W. F. Buch	B.	^{Burgwal 323-6} Het Overpolder niet bestaand 1890	12 Juni '85
~~9. G. Bokhorst~~	B.	~~de Graevestraat~~	~~13 Febr '86~~
10. P. Emmelot	T.	de Smeestraat	10 Dec '80
~~11. H. F. Gouda~~	T.	~~Wagenstraat~~	~~15 April '80~~
~~12. J. P. Lammie~~	T.	~~Nobelstraat~~	~~27 Sept '80~~
13. K. W. Betz	B.	Kr. N. Gr. 304	28 Dec '88
~~14. W. D. Abeling~~	B.	~~Oudegracht 8100~~	~~22 Febr '88~~
15. J. H. Abeling	B.	Oudegracht Janstr.	12 Mrt '89
~~16. G. Haan does~~	T.	~~Oudegracht 825~~	~~24 April '89~~
~~17. F. Meubder~~	T.	~~lange Smeestr.~~	~~10 Febr '77~~
18. J. Gras	B.	Oude kerkstr.	13 Dec '89
~~19. H. H. Abanderstoot~~	T.	~~Koekkerstr.~~	~~15 Dec '89~~
20. N. Vermeulen jr.	B.	Ambachtstr. 304	3 Jan '90

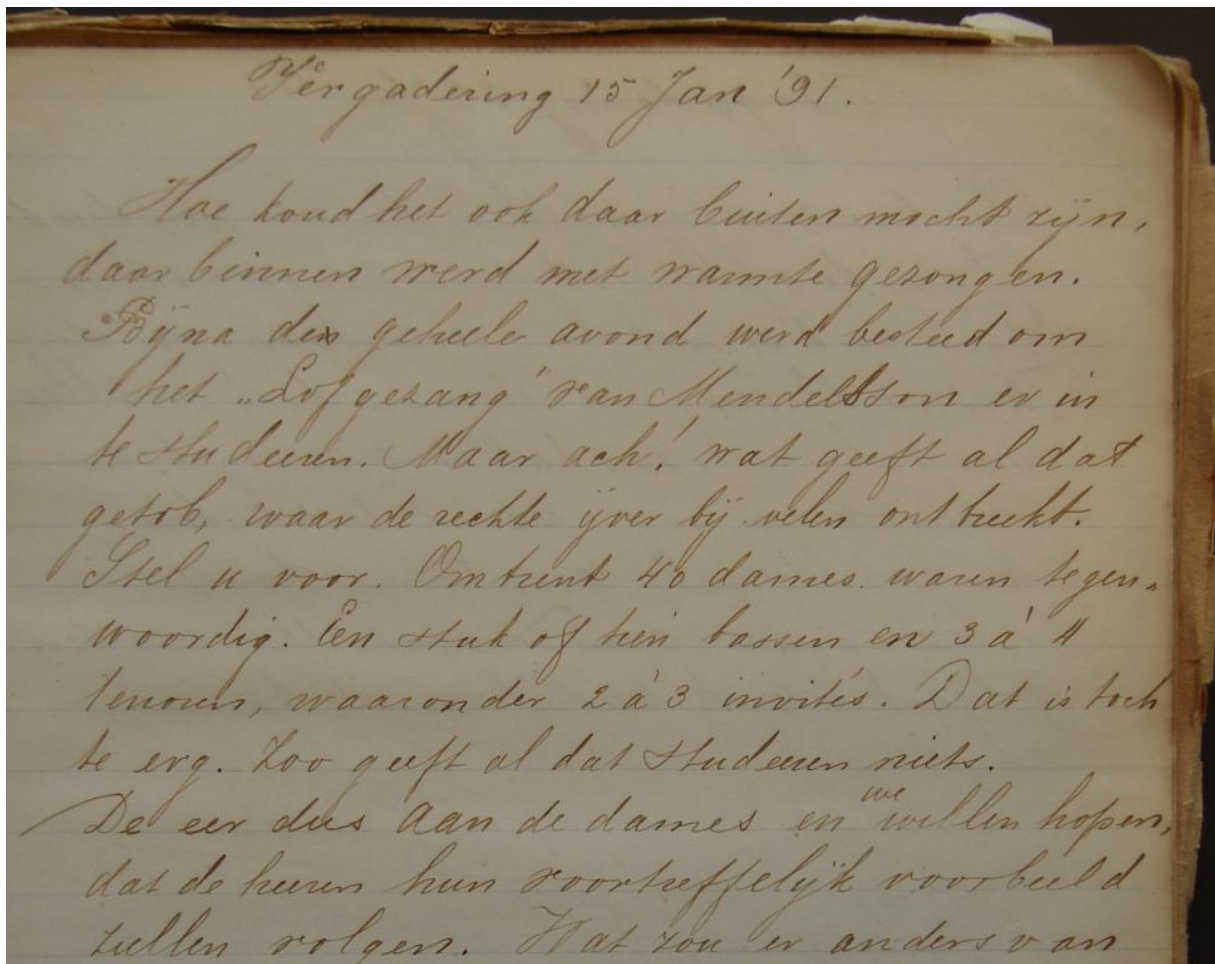
(027) Hier zie je de ledenlijst van de heren. Opvallend is hoe vaak ze op de Oude Gracht wonen. Dat zegt wel iets over hun achtergrond. Bijna alle leden wonen nog in de binnenstad.

De secretaris de Raad geheten heeft bepaald gevoel voor humor. Maar hij kan ook scherp zijn: (Wellicht was hij nog niet zo oud, wie zal het zeggen?)

Zo werd een stemrepetitie verwoord:

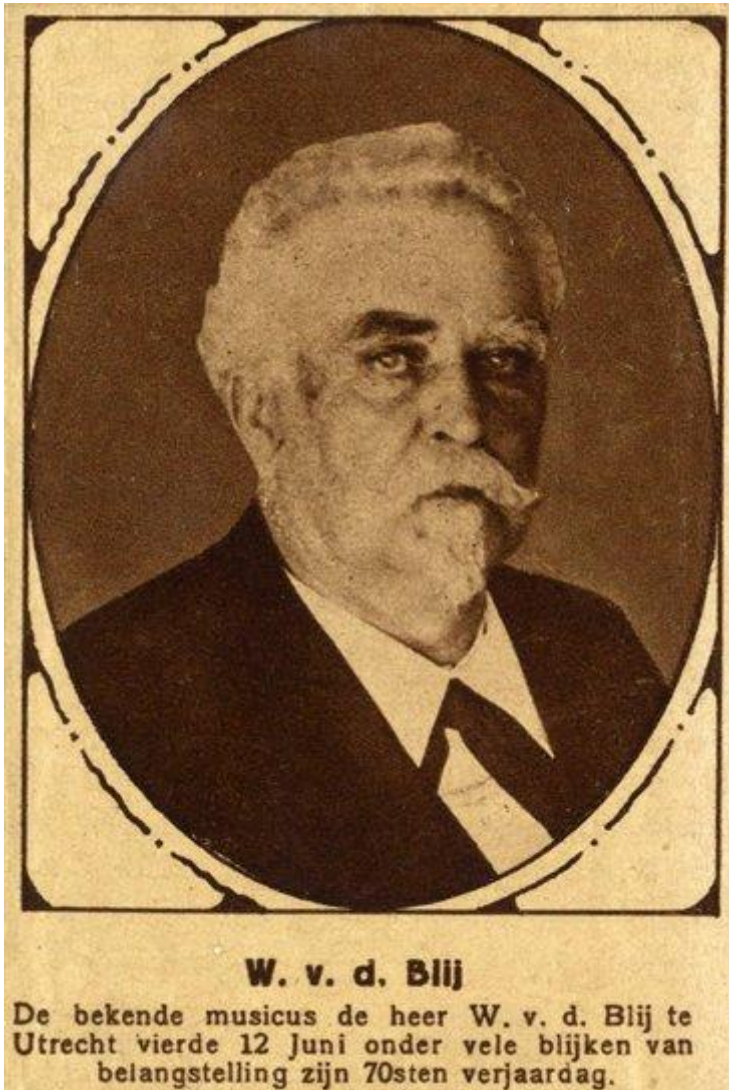
'Tegen half tien mochten de dames huiswaarts gaan en werden de heren in de gelegenheid gesteld zich tot bijna 11 uur in de edele zangkunst te oefenen; maar dat hun zang niet altijd edel blonk, was niet te wijten aan onzen directeur, die zeker geen moeite gespaard heeft het hun in te pompen. Ik heb gezegd'.

Het lijkt er op dat de jaren '90 niet de beste jaren van het koor waren. Geld was er altijd te kort. Alle baten gingen immers naar liefdadige doelen. Voortdurend wordt er ook geklaagd over de geringe opkomst van leden. Het verloop is groot. En ook toen al worstelde men met een tekort aan goede mannenstemmen:

(028) 15 jan. 1891 'Hoe koud het ook daar buiten mocht zijn, daar binnen werd met warmte gezongen. 'bijna de gehele avond werd besteed aan Lobgesang. Maar ach! Wat geeft al dat getob, waar de rechte ijver bij velen ontbreekt. Stel U voor omtrent 40 dames waren aanwezig, een stuk of 10 bassen en 3 a 4 tenoren, waaronder 2 a 3 invités. Dat is toch te erg. Zo geeft al dat studeren niets. 'Doch er werd dien avond dapper doorgezongen en men had zeker den

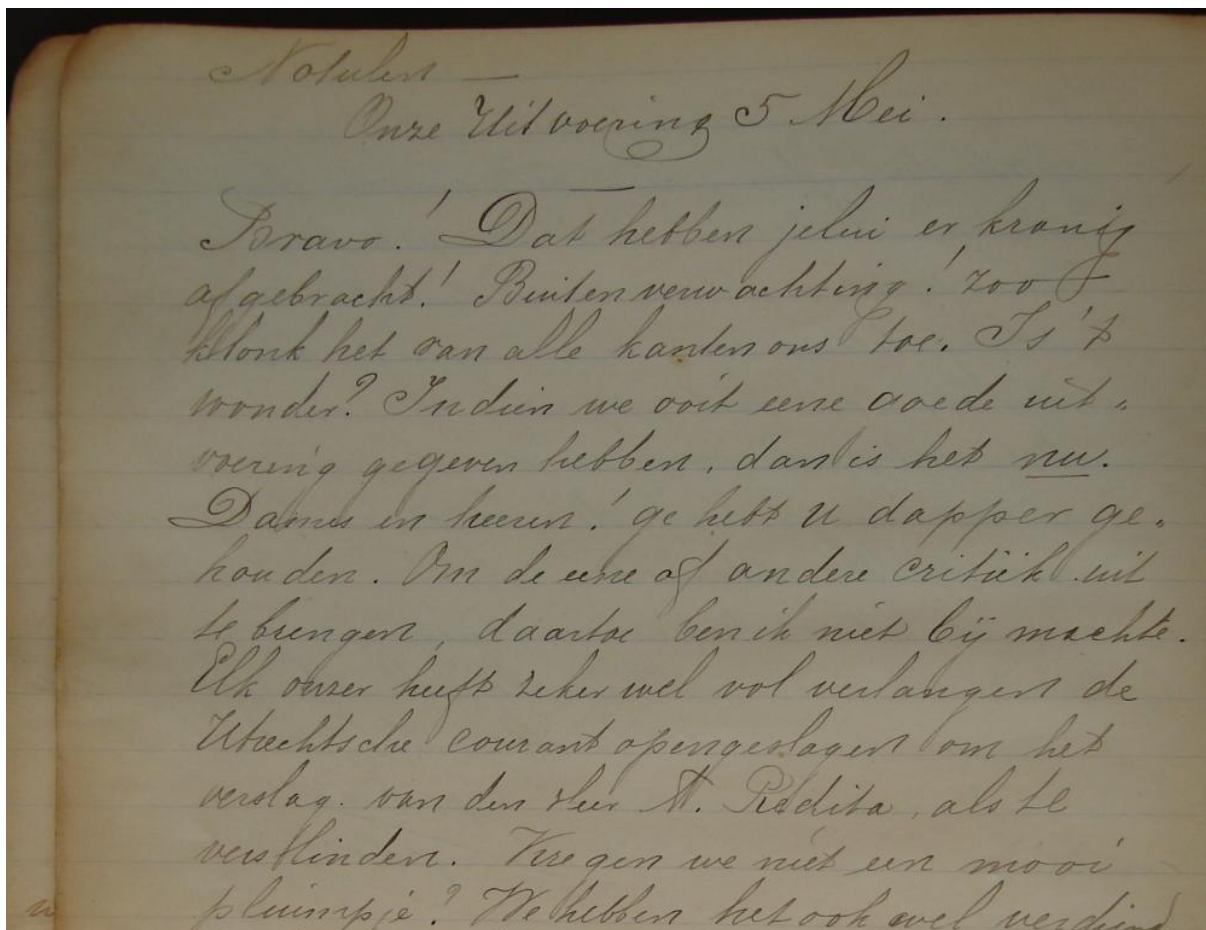
gehelen nacht doorgejubeld indien het klokje van tien niet velen huiswaarts riep'.

(029) februari 1891 'Daar kwamen op bepaalden tijd onze lustige zangers opdagen en zie welk eene teleurstelling. Geen directeur! Wat raad? De heer de Raad wist raad. Eerst wat repeteren: het Bondslied (van de Christ. Zangverenigingen) en het Danklied, de secretaris sloeg de 4-kwartsmaat. De klok sloeg tien. Allen waren naar de koffiekamer verhuisd, 't was doodstil, alleen het bonzen van sommige harten kon men hooren. Daar gaat de deur langzaam open en dhr v.d. Blij verschijnt vergezeld van zijne verblufte ega. Lustig klonk het Bondslied door de zaal. Wat was er dan toch gaande? Ach! Kort en goed. Onze directeur was 12 1/2 jaar getrouwd. Onze vereniging bood een geschenk aan een canapé of liever een tete a tete.. Dit alles eindigde in een gezellig feestje.

Overigens blijft Wouter v.d. Blij bijna 40 jaar dirigent tot 1927.

(030) Hier spreekt de secretaris als het ware het koor toe. 'Bravo! Dat hebben jullie er kranig van afgebracht. Buiten verwachting. We hebben met Lobgesang (van Mendelsohn) onszelf overtroffen!' De dirigent kreeg de lauwerkrans om. Zo leert men de zeden en gewoonten uit die tijd goed kennen!

Het Bestuur werd overstelpt met klachten gegrond en ongegrond:

Op 15 juni een dieptepunt: deze bijeenkomst werd door 25 leden bezocht die om half negen weer de zaal verlieten en gingen roeien, geen bestuurslid was tegenwoordig. De voorzitter deelt daarop mede dat hij als voorzitter en lid bedankt.

Uit de bestuursnotulen blijkt echter dat geen 25 leden maar 9 leden zijn gaan roeien! Er werden wederzijdse beschuldigingen geuit van nalatigheid en nonchalance. 'Hierbij werden de respectieve hoofden een weinig heet, maar daar bleef het ook bij. Men kwam niet om elkander te hekelen maar om in 't belang der vereniging elkander feiten aan te toonen'. De Raad vraagt de president terug te komen. Het bestuur is kritisch. Volgens allen is de (dirigent) niet wie hij wezen kan: hij verklaart niet wat wij zingen moeten en schijnt zich niet voor te bereiden. Alsjeblieft dat is nogal wat wat openlijk op tafel komt!'

Een andere anecdote:

Juli 1893. Eerst zingen, dan vergaderen. Twee heren hadden het plan omarmd de dames op kersen te onthalen: de dames werden in 2 troepjes gerangschikt en de kersen binnen gebracht. Er werd gretig gebruik van gemaakt, zodat er weldra niets meer dan wat platgetrapte en de pitten overbleven. Hoogst voldaan en in de vrolijkste stemming keerden wij huiswaarts. Of er die avond nog mooi gezongen werd, vertelt het verhaal niet!

(031) Het 40-jarig jubileum wordt groots gevierd in het oude Tivoli aan de Kruisstraat, compleet met een groot koor van 200 'woelige' kinderen, en het kort daarvoren opgerichte Utrecht Stedelijke Orkest. (

GEZICHT OP DE MUZIEKZAAL VAN HET PARK TIVOLI TE UTRECHT.

032, Interieur Tivoli) Het concert was uitverkocht, maar de baten gingen naar de Diakonie..... ..

Humoristisch zijn de eigen verslagen van de concerten:

Er werd o.a. In 't Bosch van Mendelsohn ten gehore gebracht, 'van welke taak wij ons, op het zakken van een halve toon na, zeer goed kweten'. 'Het oude Wilhelmus werd daarna staande aangehoord (hier rezen we een halve toon). Na de vergadering werd het koor verzocht in de Stemkamer te gaan, alwaar het ter verfrissing een glas wijn kon gebruiken, hetgeen met een luid hoera! werd begroet'.

Openbare Samenkomst

bij gelegenheid der Algemeene Vergadering van de

NED. VEREENIGING TOT BEVORDERING VAN
ZONDAGSRUST,

op Dinsdag 6 November 1894,

des avonds te 8 ure, in de groote zaal v/h Gebouw v. K. en W.,

MET MEDEWERKING DER

Utr. Vereen. voor Kerkgezag,

DIRECTEUR DE HEER

W. VAN DER BLIJ,

WELKE DE VOLGENDE NUMMERS TEN GEHOORE ZAL BRENGEN :

1. Danklied	W. VAN DER BLIJ.
2. Morgenhymne	N. W. GADE.
3. Almachtig God	C. F. HÄNDEL.
4. In 't bosch	F. MENDELSONN.
5. Vaderlandsch Lied	W. F. G. NICOLAI.
6. Wilhelmus (oude zetting).	***

Entree vrij. Tekstboekjes 10 Cent.

HET BESTUUR.

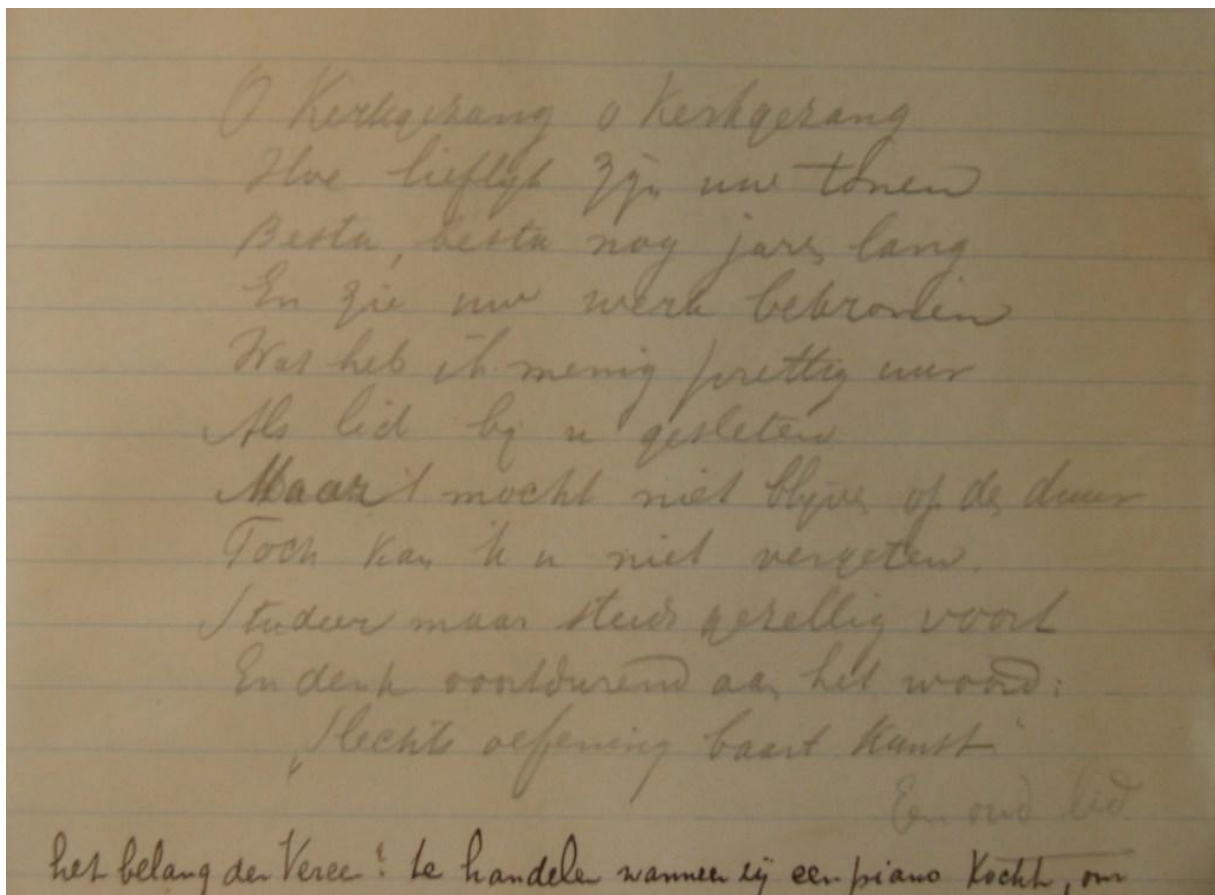
H. MELDER,
BOEKHANDEL — UTRECHT.

(033) Overigens ziet u op dit programma de Morgenhymne van Niels Gade staan!

In 1894 een heftige vergadering zonder dirigent en voorzitter:

Er was ontevredenheid genoeg: één van die oeroude rijenkwesties van de dames, laten wij toch begrijpen dat niet het op de 1e rij staan ons kan helpen, maar eendracht en zingen, waarlijk goed zingen kan alleen eene vereniging in bloei doen toenemen.

Er is nog steeds geen vaste avond om te repeteren. In 1897 geven de koorleden in de jaarvergadering te kennen dat ze heel beslist een vaste avond willen hebben. Daar valt een besluit over; voorlopig wordt dat de dinsdagavond. (let wel het koor bestond toen al 44 jaar!)

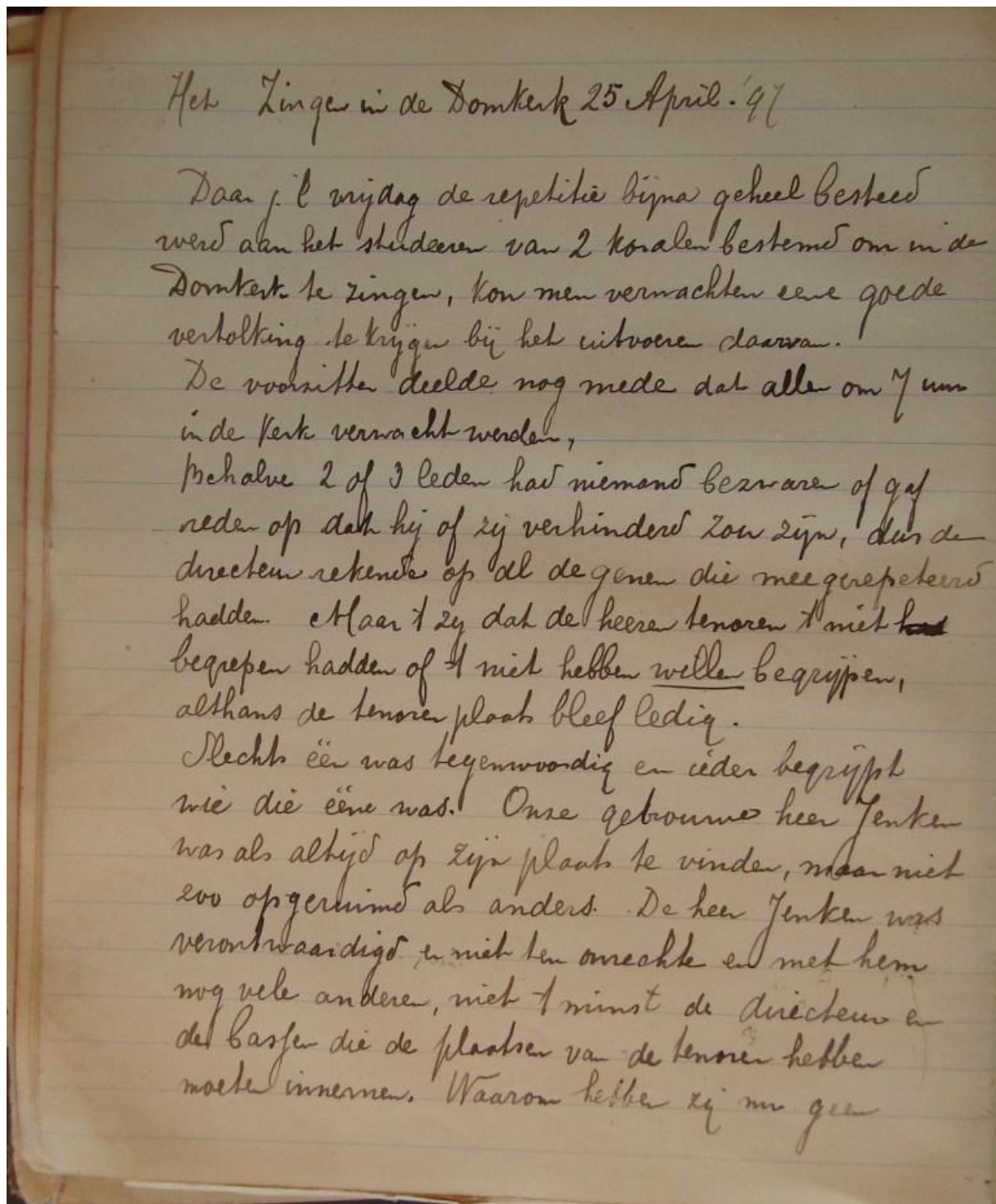

(034) Dit troffen we midden tussen de notulen aan:

Ontboezeming van een oud-lid:

O Kerkgezag, o Kerkgezag,
Hoe lieflijk zijn uw tonen,
Besta, besta nog jarenlang
En zie uw werk bekronen
Wat heb ik menig prettig uur

Als lid bij u gesleten
Maar 't mocht niet blijven op den duur
Toch kan ik u niet vergeten
Studeer maar steeds gezellig voort
En denk voortdurend aan het woord':
'Slechts oefening baart kunst

(035) Treurig gaat het toe bij het zingen in de Domkerk op 25 april 1897.

De tenoren kwamen op één na niet opdagen! Aldus de notulen:

“Slechts één was tegenwoordig en ieder begrijpt wie die ééne was. Onze getrouwe heer Jenken (de heer Jenken was al sinds 1854 lid!) was als altijd op zijn plaats te vinden, maar niet zoo opgeruimd als anders. De heer Jenken was verontwaardigd, en niet ten onrechte, en met hem nog vele anderen, niet 't minst de directeur en de bassen die de plaatsen van de tenoren hebben moeten innemen. Waarom hebben zij nu geen boodschap gezonden of gezegd dat ze toch niet van plan waren om mee te zingen? Gepast was 't in geen geval om 'in de kerk een mal figuur te laten maken'.”

Op 29 mei 1901 een buitengewone vergadering. Het voorbestaan van Kerkgezag is in het geding. Dat komt o.a. door een slechte opkomst en veel opzeggingen. Het Bestuur kan niet alles doen. Er is nog steeds geen vaste repetitieavond! Die komt er en extra tombola's om de kas te spekken!

4. Uit de notulen 1902 – 1908

Kentering

in 1908 Koninklijke Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezag

(036) Hoofdstuk 4: Kentering 1902-1908 Het ging langzamerhand beter

(037) Al vanaf 1900 zijn er Boschuitvoeringen geweest. Het staat nergens, maar dit is mogelijk een foto van zo'n uitstapje naar buiten.

Hier volgt een verslag: 'Op woensdagmiddag toog men naar Driebergen. Het koor vertrok per trein in de namiddag 'en langzamerhand nam de vreugde al meer en meer toe totdat de Utrechtsche stijfheid voorgoed was vaarwel gezegd'. Eerst werd er gedronken en gegeten. Hierna nam de pret een aanvang. 3 uur werd er gedraafd, geklauterd en gesprongen. Zo nu en dan werden 'de drooge levers die het in den benauwden trein zo hard te verduren hadden gehad' bevochtigd met de meegebrachte bessensap. Een bezoek aan de plaatselijk kerk werd gebracht en een opvoering volgde in een muziektent. " Weldra ruischten de toonen in schoone accoorden en heerlijke melodieën, die menig voorbijganger als betoverend deed luisteren'.

Voorwaar. Dit moest toch wel tot een hechte band van de koorleden leiden!

(038) In 1904 was dhr. Jenken, afkomstig uit een fabrikantengeslacht geboren in 1828, 50 jaar lid van Kerkgezag.

1854, 29 December 1904.

PROGRAMMA

VAN DEN

FEESTAVOND,

gehouden op VRIJDAG,
30 December 1904, ter
gelegenheid van het
50-Jarig Lidmaatschap
der
Utrechtsche Vereeniging
voor KERKGEZANG,
van den Heer
H. W. JENKEN.

(039) Een speciale feestavond gewijd aan dit illustere lid,

<p style="text-align: center;">Aan</p> <p style="text-align: center;">Hendrik Willem Jenken, geboren te Utrecht, den 31en October 1828.</p> <hr style="width: 10%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">Feestzang.</p> <p style="text-align: center;">Woorden van DR. A. W. BRONSVELD. Muziek van W. VAN DER BLIJ.</p> <p style="text-align: center;">No. 1. KOOR.</p> <p>Een luide zang een hartlijk lied, Een juichtoon doet zich hooren! Weerhoud uw klank, o speeltuig, niet En zwijgt niet, blijde koren! Het is een feest, een gulden feest, een dag Die 't hart een lied ontlocken mag.</p> <p style="text-align: center;">No. 2. KWARTET.</p> <p>U geldt het, nestor van deez' kring, U, oudste en trouwste van ons allen, Op u ziet thans ons oog, Met innig welgevalen.</p> <p style="text-align: center;">No. 3. KOOR.</p> <p>O, voorrecht, reeds zoo oud te zijn, En nog zoo frisch van harte. En trof ook U wel 's levenspijn, En kend' ook gij wel smarte: De geest bleef jong, de geest hield moed, En 't zingen deé vaak 't harte goed.</p> <p style="text-align: center;">No. 4. KOOR.</p> <p>Wij danken U voor liefd 'en trouw, Zoo lang aan ons bewezen; En met U danken wij den Heer, Zijn naam zij luid geprezen.</p> <p style="text-align: center;">No. 5. KOOR.</p> <p>Zing nog een pooze met ons mee, En juich, dit is ons aller beë, Is hier de strijd volstrede, — In hooger koor, in reiner kring, Met d' Engelen en Hemeling, Het lied van d' eeuwige vrede.</p>	<h2 style="text-align: center;">Programma.</h2> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gezang 251 vers 3a, 4b en 5. J. Bastiaans. 2. Toepraak door den Voorzitter. 3. Feestzang. Woorden van Dr. A. W. Bronsveld, Muziek van W. v. d. Blij. 4. TERZET door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Mej. C. M. Picard</td> <td style="padding-right: 5px;"> </td> <td style="padding-right: 5px;">Dat God U behoede.</td> <td rowspan="3" style="font-size: 2em; vertical-align: middle; padding: 0 5px;">}</td> <td rowspan="3" style="vertical-align: middle;">C. v. Rennes.</td> </tr> <tr> <td>„ M. G. de Bruin</td> <td>„</td> <td>Herlast avond.</td> </tr> <tr> <td>„ M. G. de Bruin</td> <td>„</td> <td>Herlast avond.</td> </tr> </table> 5. KWARTET door de H.Hr. <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">P. Keuning</td> <td rowspan="4" style="font-size: 2em; vertical-align: middle; padding: 0 5px;">}</td> <td rowspan="4" style="vertical-align: middle;">Verbeidend. George Rijke.</td> </tr> <tr> <td>P. J. Goenee</td> </tr> <tr> <td>T. Korteweg</td> </tr> <tr> <td>W. Hahn</td> </tr> </table> Avondlied. Joh. J. H. Verhulst. 6. De Gouden Brulloftsmorgen door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Mej. J. van Daalen.</td> </tr> <tr> <td>den Heer P. J. Goenee.</td> </tr> </table> 7. Tooneel Studiën, <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Jeremias Raasberg, (Tooneel Direc.)</td> <td rowspan="2" style="font-size: 2em; vertical-align: middle; padding: 0 5px;">}</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">De Hr. W. Hahn.</td> </tr> <tr> <td>Rosalie zijn Dochter,</td> </tr> <tr> <td>Steven Botterman, Tooneelknecht</td> <td rowspan="4" style="font-size: 2em; vertical-align: middle; padding: 0 5px;">}</td> <td rowspan="4" style="vertical-align: middle;">De Hr. S. C. Gabel.</td> </tr> <tr> <td>Ferdinand Wolbach, Tooneelspeler.</td> </tr> <tr> <td>Isidor Winterberg,</td> </tr> <tr> <td>Pimpel,</td> </tr> <tr> <td>Een Jood</td> <td>„</td> <td>„</td> </tr> </table> 8. Op de Omnibus, Komische Voordracht door den Heer F. Korteweg. 9. Solo, door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Mej. C. M. Picard</td> <td rowspan="2" style="font-size: 2em; vertical-align: middle; padding: 0 5px;">}</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">Het tranenkruike, J. C. M. v. Riemsdijk.</td> </tr> <tr> <td>Vrijheid,</td> </tr> <tr> <td>Richard Hol.</td> <td>„</td> <td>„</td> </tr> </table> 10. Het afscheid van Kees en Trui, Komisch Duet door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Mej. M. C. Picard</td> <td rowspan="2" style="font-size: 2em; vertical-align: middle; padding: 0 5px;">}</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">den Heer W. Hahn.</td> </tr> <tr> <td>den Heer W. Hahn.</td> </tr> </table> 11. Handjes voor de oogen, Voordracht door den Heer Hagen. 12. Voordracht, door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Mej. Schilt.</td> </tr> <tr> <td>den Heer Schilt.</td> </tr> </table> 13. Hansworst in 't Verhoor, door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">Gebr. Schilt.</td> </tr> <tr> <td>S. C. Korteweg.</td> </tr> </table> 14. Sergeant en Recruit, door <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding-right: 5px;">De Heeren</td> </tr> <tr> <td>Hulzen- J. v. Luijn.</td> </tr> </table> 15. Ondank is 's Werelds loon, door den Heer F. Korteweg. 16. 12 Ambachten en 13 Ongelukken, door den Heer Hagen. 17. Wedstrijd voor Dames. 18. Wedstrijd voor Heeren. 	Mej. C. M. Picard		Dat God U behoede.	}	C. v. Rennes.	„ M. G. de Bruin	„	Herlast avond.	„ M. G. de Bruin	„	Herlast avond.	P. Keuning	}	Verbeidend. George Rijke.	P. J. Goenee	T. Korteweg	W. Hahn	Mej. J. van Daalen.	den Heer P. J. Goenee.	Jeremias Raasberg, (Tooneel Direc.)	}	De Hr. W. Hahn.	Rosalie zijn Dochter,	Steven Botterman, Tooneelknecht	}	De Hr. S. C. Gabel.	Ferdinand Wolbach, Tooneelspeler.	Isidor Winterberg,	Pimpel,	Een Jood	„	„	Mej. C. M. Picard	}	Het tranenkruike, J. C. M. v. Riemsdijk.	Vrijheid,	Richard Hol.	„	„	Mej. M. C. Picard	}	den Heer W. Hahn.	den Heer W. Hahn.	Mej. Schilt.	den Heer Schilt.	Gebr. Schilt.	S. C. Korteweg.	De Heeren	Hulzen- J. v. Luijn.
Mej. C. M. Picard		Dat God U behoede.	}	C. v. Rennes.																																														
„ M. G. de Bruin	„	Herlast avond.																																																
„ M. G. de Bruin	„	Herlast avond.																																																
P. Keuning	}	Verbeidend. George Rijke.																																																
P. J. Goenee																																																		
T. Korteweg																																																		
W. Hahn																																																		
Mej. J. van Daalen.																																																		
den Heer P. J. Goenee.																																																		
Jeremias Raasberg, (Tooneel Direc.)	}	De Hr. W. Hahn.																																																
Rosalie zijn Dochter,																																																		
Steven Botterman, Tooneelknecht	}	De Hr. S. C. Gabel.																																																
Ferdinand Wolbach, Tooneelspeler.																																																		
Isidor Winterberg,																																																		
Pimpel,																																																		
Een Jood	„	„																																																
Mej. C. M. Picard	}	Het tranenkruike, J. C. M. v. Riemsdijk.																																																
Vrijheid,																																																		
Richard Hol.	„	„																																																
Mej. M. C. Picard	}	den Heer W. Hahn.																																																
den Heer W. Hahn.																																																		
Mej. Schilt.																																																		
den Heer Schilt.																																																		
Gebr. Schilt.																																																		
S. C. Korteweg.																																																		
De Heeren																																																		
Hulzen- J. v. Luijn.																																																		

(040) compleet met terzetten, kwartetten, voordrachten en toneelstukjes en tot slot een zangwedstrijd voor dames en heren.

Utr. Ver. voor Kerkgezag.
Opgericht 10 November 1853.
Directeur: W. VAN DER BLIJ.

Utrecht, 29 October 1906.

de Leden en Invite's der
Utr. Vereeniging voor Kerkgezag.

Het Bestuur heeft bij deze het genoegen U mede te deelen dat de datum der Uitvoering van *J. Haydn's Oratorium „Die Schöpfung“* thans definitief is bepaald op *Vrijdag 30 November e.k.* en die der Gen. Repitie op Donderdag daaraan voorafgaande te geven in de Grootte Concertzaal van het Park Tivoli met medewerking van het Utr. Stedelijk Orchest.

Een eventueel batig saldo zal worden afgedragen aan de Utr. Vereeniging voor Gezondheidskoloniën.

Met het oog op dit sympathieke doel en op de hooge kosten verbonden aan dergelijke ondernemingen wordt U beleefd verzocht, zooveel mogelijk, het bijwonen der Uitvoering van dit grootsche werk aan te bevelen.

De toegangsprijzen zijn weder gesteld op *f* 1.— en *f* 0.75; echter is voor Leden en Invite's een gunstige bepaling gemaakt te weten: Koopt men 2 kaarten à *f* 1.— dan ontvangt men 1 gratis (dus verkrijgt men 3 kaarten voor *f* 2.—), koopt men 2 kaarten à 0.75 zoo ontvangt men 3 voor *f* 1.50. Deze bepaling geldt voor elk veelvoud van 2 kaarten.

Aangezien de tijd welke nog rest betrekkelijk kort is en nog veel moet worden ingestudeerd heeft het Bestuur gemeend het bijwonen van $\frac{2}{3}$ der nog te houden repetitiën verplichtend te stellen.

Ten slotte zij nog medegedeeld, dat de eerstvolgende repetitiën zullen worden gehouden op

Donderdag	1	November e.k.	7 $\frac{1}{2}$ uur	(Dames)
„	1	„	8 $\frac{3}{4}$ „	(Heeren).
Vrijdag	2	„	8 „	(Gemengd).

en vertrouwen dat deze repetitiën en de nog volgenden zullen uitmunten door voltaligheid.

Namens het Bestuur:

F. KORTEWEG.

1e Secretaris.

(041) Op 29 oktober 1906 werd voor zover nagegaan de eerste keer die Schöpfung uitgevoerd in de

(042) Grote Concertzaal Tivoli met medewerking van het Utrechts Stedelijk Orkest

(043). Het batig saldo van 62,50 gulden was voor de Utr. Ver. voor Gezondheidskolonien.

SECRETARIE
VAN
H. M. DE KONINGIN.

N° 2211

het Loo. 29 October 1908

Volgende aan de bevelen van Hare
Majesteit de Koningin heb ik de eer te
kennis te brengen van het Bestuur der
Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezang, dat
het Hare Majesteit behaagd heeft aan
deze Vereeniging het predicaat 'Koninklyke'
te verleenen, zoodat zij zich voortaan noemen
mag: Koninklyke Utrechtsche Vereeniging voor
Kerkgezang.

De Particulier Secretaris
van H. M. de Koningin.

T. H. van der Meer

(044). Na 1904 begon het beter te gaan. In 1908, dus na 55 jaar ontving het koor per handgeschreven brief het predicaat Koninklijk. Voortaan mocht het zich noemen Koninklijke Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezang. Daar waren ze echt trots op.

5. Uit de notulen 1908 – 1942

Periode van grote concerten

1927 afscheid van Wouter van der Blij

Jan Wagenaar, dirigent van 1927 – 1957

1935 Koninklijke Oratorium Vereniging “Kerkgezag”

---

(045) Hoofdstuk 5: Grote concerten 1908-1942

KONINKLIJKE UTRECHTSCH
VEREENIGING VOOR KERKGEZANG.

OPGERICHT 10 NOVEMBER 1853.
DIRECTEUR W. VAN DER BLIJ.

UITVOERING

OP DINSDAG, 29 NOVEMBER 1910,
DES AVONDS TE 7^{1/2} UUR, IN DE GROOTE ZAAL
VAN TIVOLI, VAN HET ORATORIUM

:: SAMSON ::

voor Soli, Koor, Orchest en Piano van G. F. Händel.

SOLISTEN:

Mevr. LÉONORE PAARDEKOOPEL-PERK VAN LITH,
Sopraan, 's-Gravenhage.

Mevr. M. J. PIJNACKER HORDIJK-BRYAN,
Alt, Gorinchem.

De Heer JAC. VAN KEMPEN, *Tenor, Bloemendaal.*

De Heer THOMAS DENIJS, *Bas, 's-Gravenhage.*

ORCHEST:

HET UTRECHTSCH STEDELIJKE.

De Heer JOH. VAN DE WATER (PIANO).

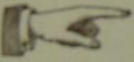
Het eventueel batig saldo dezer Uitvoering is bestemd
voor het Wilhelmina Kinderziekenhuis, alhier. :: :: ::

(046) Zie dit programma met kroontje. In 1910 uitvoering Samson Händel met vier solisten en het USO. Het Batig Saldo was voor het Wilhelmina Kinderziekenhuis.

Koninklijke Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezag.

---

*Aan de bezoekers en bezoeksters der Uitvoeringen van
de Koninklijke Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezag.*

 **U steunt de Vereeniging door deze kaart ingevuld
terug te zenden.**

Naam .....

en

Adres .....

wenscht Dona^{teur}_{trice} te worden van bovengenoemde vereeniging
voor een bedrag van f ..... per jaar.

Art. 6 van het Reglement.

Donateurs en Donatrices zijn zij, die de vereeniging steunen door een jaar-
lijksche bijdrage van minstens f 2.50.
Zij hebben toegang tot alle door de vereeniging te geven uitvoeringen.

(047) Je kon ook Donateur worden in die jaren voor 2,50 gulden.

KONINKL. UTRECHTSCH E VEREENIGING
□ □ VOOR KERKGEZANG. □ □
DIRECTEUR W. VAN DER BLIJ.

1½ cent.

*AAN DEN SECRETARIS
der Koninkl. Utr. Vereeniging voor Kerkgezag,*

15 REMBRANDTKADE

UTRECHT.

(048) Door het kaartje op te sturen.

PRIJS 20 CENT.

KONINKLIJKE UTR. VER. VOOR KERKGEZANG

Eere-Voorzitter: Dr. A. F. Baron VAN LIJNDEN

Directeur: W. VAN DER BLIJ

CHRISTEL. ORANJEVEREEN. AFD. UTRECHT

Beschermheer: Mr. Dr. Graaf VAN LIJNDEN VAN SANDENBURG

JULIANA-AVOND

op Woensdag 30 April 1924

's avonds 8 uur in de Buurkerk

INGANG BUURKERKHOF

Solisten: Mej. SOPHIE BEIJEN, *Sopraan.*

Mej. MARIE GOETTSCH, *Mezzo-Alt.*

Piano: de Heer J. W. M. TUIJTJENS

Orgel: de Heer G. VAN ECK

(DIT PROGRAMMA IS GEEN BEWIJS VAN TOEGANG)

(049) Medewerking aan een Juliana-avond in 1924 samen met de Christelijke Oranjevereniging (zonder kroontje)

In de jaren '20 en '30 bloeide het koorleven.

(050) Jarenlang stond het koor onder bezielende leiding van dirigent Jan Wagenaars van 1927-1957. Hij volgde als jonge man dirigent van der Blij op en het bleek weldra een goede keuze. Jan Wagenaar was geen directe familie van Johan Wagenaar, maar wel van de Muziekwinkel Wagenaar. (Oude Gracht) en de Organistenfamilie. Hij voerde in de jaren '30 de traditie in van de uitvoering van de Mattheuspassie. Ook trad het KOV toen al regelmatig op voor de radio bij de NCRV.

SECRETARIE
VAN
H. M. DE KONINGIN
N°. 3075.

's Dage 11 October 1935

Hoare Majesteit
de Koningin draagt mij op
het bestuur der Koninklijke
Utrechtsche Vereeniging voor
kerkgezang te berichten, dat
Hoare Majesteit de naamswij-
ziging in
"Koninklijke Oratorium - Vereeniging"
"kerkgezang" goedgekeurd te Utrecht
goedkeurt.

De Particulier Secretaris
van H. M. de Koningin

M. H. van der

(051) Een groot Oratoriumkoor, dat was Kerkgezang inmiddels. Daarom werd opnieuw een naamswijziging aangevraagd, goedgekeurd door Koningin Wilhelmina. Voortaan heette het Kon. Oratorium Ver. "Kerkgezang" en officieel is dat nog zo.

In de jaren '30 werd het KOV bekend om haar uitvoeringen van de Mattheuspassie met zeer veel toeschouwers. In 1941/1942 vlak voor het Koor moest stoppen kwamen ca 3000 luisteraars in twee avonden!

6. Uit de notulen 1942 – 1945

Een spannende tijd

KOV duikt onder en zingt niet

(052) Hoofdstuk 6: Een spannende tijd en zwijgen..... 1942-1945

Op 10 mei 1940 brak de tweede wereldoorlog uit.

Het Bestuur vroeg zich af: moeten wij ons werk voortzetten? Er wordt nu nog voortgegaan met repetities en nog contributie betaald, anders kan men niet voortbestaan! Er is echter geen programma meer vast te stellen. Het wordt steeds moeilijker: wanneer moeten we repeteren als de zaak verduisterd wordt? Dat kan alleen nog op zondagmiddag, waar wel wat bezwaar tegen is, maar zal toch moeten.....

67

Aan de Leden van de Koninklijke Oratoriumvereniging "KING GEZANG"

In verband met de oprichting van het Muziekgilde, onderdeel van de Cultuurkamer, zal onze Vereeniging zich hebben uit te spreken over de al- of niet-aansluiting by genoemde Kamer, zults in verband met het feit of by hare werkzaamheden zal kunnen blyven voortzetten.

Teneinde daartoe tydig de noodige beslissing te kunnen nemen, zal Uw Bestuur op de hoogte moeten worden gesteld van de opvatting in deze aangelegenheid der leden.

U wordt dus uitgenoodigd duidelyk hieronder te plaatsen het woord "VOOR" of het woord "TEGEN" vóór de door ons geplaatste woorden : "AANSLUITING by de CULTUURKAMER".

U wilt er voor zorgen dat Uw antwoord uiterlyk Donderdag 26 dezer in het Bezit van onzen Secretaris is.

Dinsdag 7 April zal er geen repetitie worden gehouden.

Vanens het Bestuur,

E. Homoot Voorzitter
J. Nieuwkerk Secretaris

Utrecht, 21 Maart 1942
Groeselaan 79

..... AANSLUITING by de CULTUURKAMER

/ 2, 25

K. 9719

(053) 28 nov. 1941 Bestuursvergadering

Behandeld wordt een verzoek de Mattheus in een kerk te geven, opdat de Joden het concert dan ook kunnen bezoeken (mochten niet meer in de openbare gebouwen komen). Onzerzijds zijn er geen principiële bezwaren, maar praktische des te meer. Hoe komen we aan hout voor een podium, hoe verduisteren we de kerk, de verwarming, het meubilair en wat gaat dat kosten? 8000 gulden extra! Een toegang tot de kerk moet gratis zijn en de inkomsten afhankelijk van giften.

Inmiddels is de Cultuurkamer van de Duitse bezetter opgericht, waar iedere culturele vereniging bij moet aansluiten. Per referendum wordt aan het Koor gevraagd wat ze er vinden (zie deze brief). Unaniem stemmen alle leden tegen.....

Bestuursvergadering van huize van onzes Voorzitter op 15 Dec. '44

De Voorzitter opent de vergadering op de gebruikelijke wijze. Aanwezig zijn de heren Wagenaar, v. Nes, v. Vlieg en Nieuwenkerk. Wij gedenken aan het begin van deze vergadering het verlies van ons mede-bestuurster Helma, die ^{van} ons door is weggenomen. Na een kort doch ernstig lijden is hij van ons heengegaan. Bij de begrafenisplechtigheid is hij door onzes Voorzitter op de hem bekende wijze herdacht als een, die altijd op de brek stond wanneer de belangen van onze Vereeniging op het spel stonden.

Speciaal de oprichting van onze ^{lag} kassabank ging hem na aan het hart en het ^{heeft} ~~is~~ waarlijk niet aan hem gelaged, dat deze afdeling weer moest worden opgebouwd. Hij heeft den tijd van de laatste beproefing, doch ook die van bleef meegenomen. Een ander hal tijd plaats innemen, maar zijn optimistisch geluid nulles wij moeten missen.

Enige ingekomen stukken worden voor kennisgeving aangenomen. Voorts wordt besloten geen jaarsvergadering te houden in verband met het aantal leden. Dit bedrag op 1 Dec. 1941 - 139 en op 1 Dec. 1942 - 18.

De penningmeester brengt zijn verslag in en het blijkt dat wij op 1 Dec. f. 620,- bezitten, zodat het salaris van onzes dirigent en financist tot 1 Dec. 1943 betaald kon worden. Na algemeene besprekingen wordt deze vergadering te elf uur door v. Vlieg met dankbetoon gesloten.

Goedgekeurd, 30 Mei 1945.

Secretaris,

J. Nieuwenkerk

Voorzitter,

H. v. Nes

(054, notulen 1942, oorlog)

Bestuursvergadering 28 april 1942. Het repetitiebezoek is zeer slecht. Er is het voorstel om de vakantie te doen ingaan en daarna de moeilijkheden onder het oog te zien. Het repetitielokaal is gevorderd door de Duitsers. Getracht zal worden hier een oplossing voor te vinden.

Het bestuur komt nog een paar keer bijeen. Hier zie je laatste notulen van 15 dec 1942, als je goedkijkt goedgekeurd op 30 mei 1945! Er zal geen jaarvergadering meer worden gehouden. Het koor zwijgt.....

In het jaarverslag van 1945-1946 wordt het een en ander verhelderd. Tussen 15 december en 30 mei 1945 is het Bestuur enige malen (in het geheim) bijeen geweest om het contact met onze leden te bewaren, vooral ook met het oog op de financiële toestand. Op andere wijze was dat niet mogelijk vanwege een verbod, het hebben van een zaal en de spertijd. Er bleef contact met de leden, de dirigent en de pianist, die het volle salaris behielden. We vonden dat onze plicht. Door het staken van onze werkzaamheden bij de oprichting van de Cultuurkamer, kunnen wij nu weer met grote vrijmoedigheid het woord 'Koninklijk' voor onze naam noemen. Een mejuffrouw uit het bestuur kan wegens haar houding gedurende de Bezettingstijd geen lid meer zijn (sympathie met NSB?).

Dan verschijnt plotseling dhr. Schoonheim. Via de oud-leden is een bedrag ingezameld om het 1^e concert voor te bereiden. Op 19 juni 1945 komt het koor in de Brigittenstraat 1 voor het eerst weer bijeen. Er wordt begonnen met Psalm 150 en Wilhelmus, het 6^e couplet. Er wordt geroepen: we hadden al lang moeten repeteren. Maar zo eenvoudig lag het niet voor het Bestuur

N.a.v het referendum in april 1942 wilde niemand medewerking verlenen aan avonden van 'Vreugde en Arbeid', Frontzorg e.d., toch was het wel een offer om het op te geven. Er gingen ook wel stemmen op om door te gaan. Er zijn 18 leden lid gebleven om te voorkomen dat ons gehele bezit zou worden afgenomen door Winterhulp. Het bestuur dook onder, na een paar weken weer boven. Er gebeurde niets. Een optie was: tijdelijk als Kerkkoor optreden, dat zijn we in wezen niet. Toen kwam 7 mei 1945. De Canadezen rollen de stad binnen en de Duitsers sjokten eruit.

De aanwas van leden in 1945 was aanzienlijk: in nov. 1945 telde het koor 174 leden!!! Op 12 sept begonnen de repetities weer in de Mgr. V.d. Weteringstraat, op woensdagavond toen.....

KONINKLIJKE ORATORIUM-VEREENIGING
„KERKGEZANG”

OPGERICHT 10 NOVEMBER 1853

Beschermheer: F. A. BARON VAN LYNDEN.
Dirigent: JAN WAGENAAR.

UTRECHT,
Secretariaat:

AAN

Donateurs en Donatrices
van de Koninklijke Oratoriumvereeniging "KERKGEZANG"

Het is ons Bestuur buitengewoon aangenaam U te kunnen berichten dat onze Vereeniging na een rustperiode van ruim 3 jaren, haar arbeid met veel enthousiasme heeft hervat.

Voor de financiële steun gedurende dien tijd van U genoten, waardoor wij mede in staat waren onze geldelijke verplichtingen na te komen, willen wij U bij dezen wel dank zeggen.

3 December a.s. hopen wij ons eerste concert na de bevrijding te geven, waarvoor U bijgaand een toegangsbewijs aantreft.

Ongetwijfeld zal voor dit concert veel belangstelling bestaan weshalve wij U, zoo U op meerdere toegangsbewijzen prijs stelt, verzoeken ondergeteekende per omgaande te berichten; wij hopen dan nog aan U' wenschen te kunnen voldoen.

Hoogachtend,

H.W. van Viegen

Penningmeester

Burg. v. d. Voort van Zijlplaan 33

(055. Elias, donateursbrief) Op 3 december 1945 was het 1^e concert na de oorlog:

De donateurs kregen een aparte uitnodiging: 'dat onze vereniging na een rustperiode van ruim 3 jaren, haar arbeid met veel enthousiasme heeft hervat'.

Uit een recensie:

Mendelsohn / Elias, 3 dec. 1945

'Koninklijk is haar houding geweest, koninklijk was ook het slot. In de 1^e helft voorzichtig, onwennig na die rustkuur, herstelde het gehele ensemble zich na de pauze totaal' .

DANKDIENST

IN DE KERKEN

EN OP DE MARKTEN EN OPENBARE PLEINEN

VAN STEDEN EN DORPEN

TER HERDENKING VAN NEDERLANDS BEVRIJDING

UIT DE DUITSCHE TYRANNIE

IN HET JAAR ONZES HEEREN

1945

*Geprezen zij de Heer!
Dag aan dag draagt Hij ons,
God, onze redding.
Die God is voor ons een God
van veelvuldige bevrijding.
Ja, bij den Eeuwige, den Heer,
zijn uitkomsten tegen den dood.*

EERSTE NATIONALE GEDENKDAG: ZONDAG 5 MEI 1946
(GEVIERD OP ZATERDAG 4 MEI)

(056) Hier werkte het KOV ook aan mee. De Eerste Dankdienst ter herdenking van de bevrijding in 1946.

Volgende stemmen:

Stemmer	Stemmen	Opmerking
H.H. Hommet	04	
Mr. Niezen	04	
Dr. de Vroon	04	
Tammenga	05	
Hr. Briiring	03	
Terburg	1	Stem
Medendorp	1	"
Niergever	1	"
Hatke	1	"
Laal	1	"
ter Peere	1	"
Scheurhooft	1	"
De Heer, m. Aspers	1	"
Totaal	344	Stemmen (= 4 x 06)

Niet gestemd.
 01 stemme.
 (afzonderl. gestemd)

De H.H. Hommet, Mr. Niezen en de Dr. Tammenga & de Vroon
 zijn dus herkozen, en voor de vacature van ²05 is gekozen
 de Hr. Briiring.

(057) En zo werd er gestemd voor een nieuw bestuur.

7. Uit de notulen 1946 – 1953 Mooie jaren

in 1953 het 100-jarig Jubileum van KOV

(058) Hoofdstuk 7: Mooie jaren 100 jarig-jubileum 1953

1853

10 NOVEMBER

1953

COMMISSIE EEUWFEEST

Koninklijke Oratoriumvereniging „Kerkgezag”

Comité Oud-Leden
Vinkenburgstraat 3
UTRECHT

Aan het Bestuur van de
Koninklijke Oratoriumvereniging
"KERKGEZANG"
p/a de Weled. Heer J. Nieuwkerk
Croeselaan 79
UTRECHT.
=====

Utrecht, Juli 1953

Dames en Heren,

SECRETARIAAT
Telefoon Kerkgezag 16091

Op 10 November 1953 hoopt onze vereniging haar honderdjarig bestaan te herdenken.

Voor deze herdenking werd het volgende jubileum-programma vastgesteld en voorbereid:

- 7 November 1953: Receptie voor genodigden
Diner voor bestuur en leden
- 10 November 1953: Jubileumconcert „Missa Solemnis” Beethoven
- 18 November 1953: Feestavond voor leden met introducé's,
ereleden, donateurs/trices en oud-leden

Wij roepen bij deze onze oud-leden op tot deelname aan deze herdenking, waarvoor een Comité Oud-Leden in het leven zal worden geroepen. De Heer C. M. Schoonheim Jr., Vinkenburgstraat 3, Alhier, werd reeds bereid bevonden de leiding van dit Comité op zich te nemen.

Deze circulaire wordt gezonden aan alle oud leden, waarvan wij over adressen beschikken; vele adressen zullen intussen veranderd zijn, toch hopen wij langs deze weg vele oud-leden te bereiken.

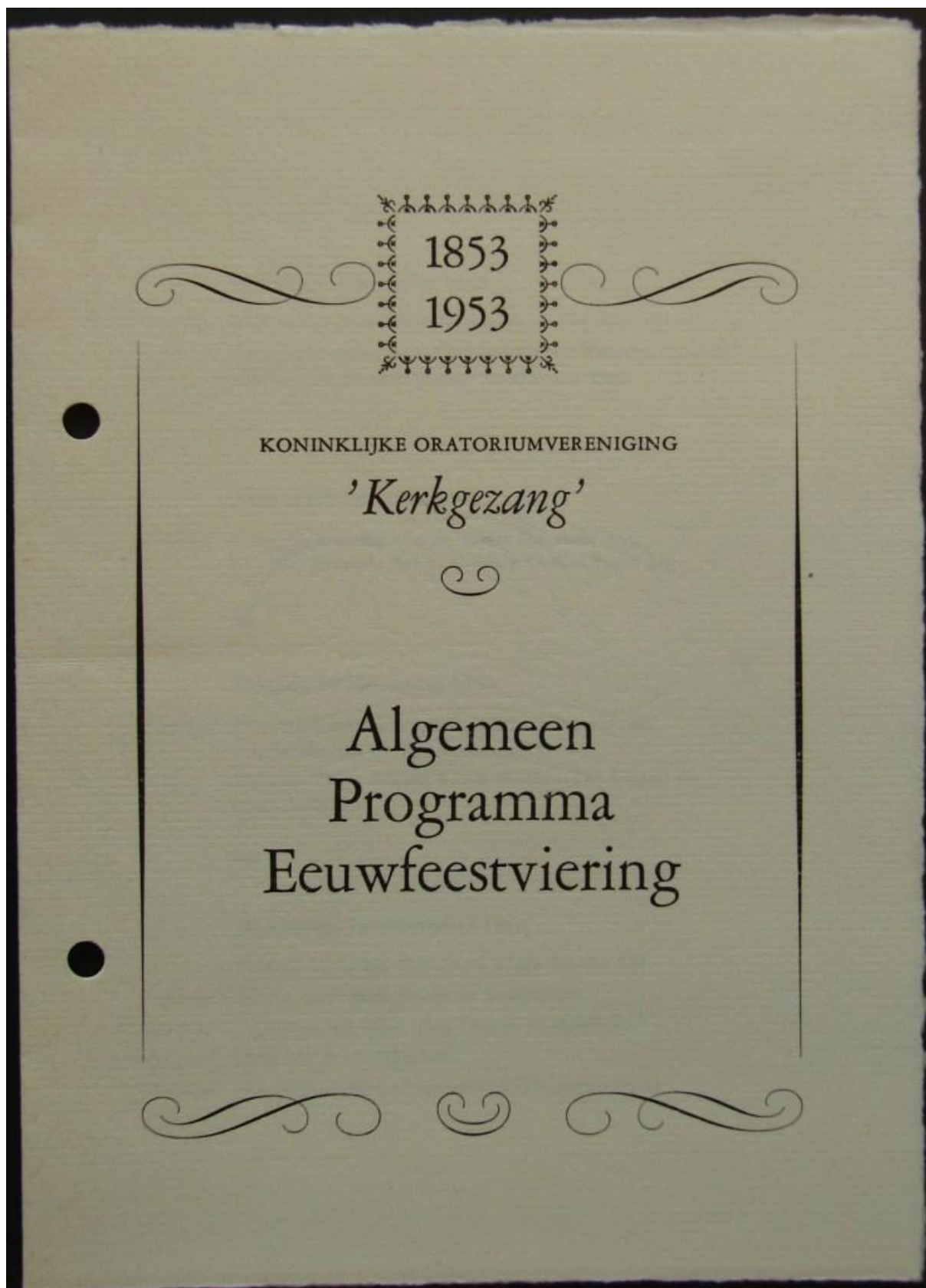
Ingesloten treft U aan een gedrukte kaart. Wanneer U deze kaart aan ons terugzendt en op de adreszijde duidelijk naam en adres van de afzender invult, zonder meer, dan geeft U daarmee te kennen, dat U adhesie betuigt met de eeuwfeestviering en onze verdere mededelingen tegemoet ziet. Gaarne willen wij nog namen en adressen noteren van oud-leden die U bekend zijn, ter controle van onze lijst.

Van onze oud-leden, die buiten de stad dan wel buitenslands wonen, en niet in staat zullen zijn tijdens de feestelijkheden in ons midden te verkeren, willen wij gaarne de blijken van belangstelling en medeleven in ontvangst nemen.

Hoogachtend,
namens de Commissie Eeuwfeest
K.O.V. „KERKGEZANG”
de secretaresse:

Bank: Nutspaarbank, Achter de Dom 22, - Utrecht * Postgiro: 46246 t.a.v. Nutspaarbank, t.g.v. onze rekening

(059) Het 100-jarig jubileum werd groots, plechtig en feestelijk gevierd

(060, programma). Het programma duurde 12 dagen en bestond uit verschillende onderdelen:

Zaterdag 7 November 1953

- 15.00-17.00 uur Receptie in Restaurant 'Esplanade', Lucas Bolwerk 24
17.30 uur Gezellig borreluurtje in Café-Restaurant 'Dietsche Taveerne',
Oudkerkhof 31 met daaraan aansluitend diner

☞

Maandag 9 November 1953

- 19.30 uur Generale repetitie van de 'Missa Solemnis' van
L. v. Beethoven in het N.V.-Huis, Oude Gracht 245

☞

Dinsdag 10 November 1953

- 20.15 uur Jubileum-uitvoering van de 'Missa Solemnis' van
L. v. Beethoven in 'Tivoli', Kruisstraat 1
Solisten: Corry Bijster, Annie Hermes, Leo Larsen en
Herman Schey

☞

Donderdag 19 November 1953

- Feestavond in het N.V.-Huis, Oude Gracht 245
19.00 uur Réunie van oud-leden in de koffiekamer
19.15 uur Opstellen der leden voor foto in repetitielokaal
19.30-20.00 uur Koffie in de koffiekamer
20.00 uur Feestuitvoering in de grote zaal (zie programma)

(061) Op 7 november Receptie voor genodigden;
borrel en diner voor bestuur en leden.
Op 10 november Uitvoering Missa Solemnis van Beethoven
Op 19 november een Feestavond

Menu

Koninklijk pasteitje

Aspergesoep

Ossehaas

Verschillende groenten

Aardappelen

Ijs met vruchten,
slagroom en likeur

Koffie met gebak

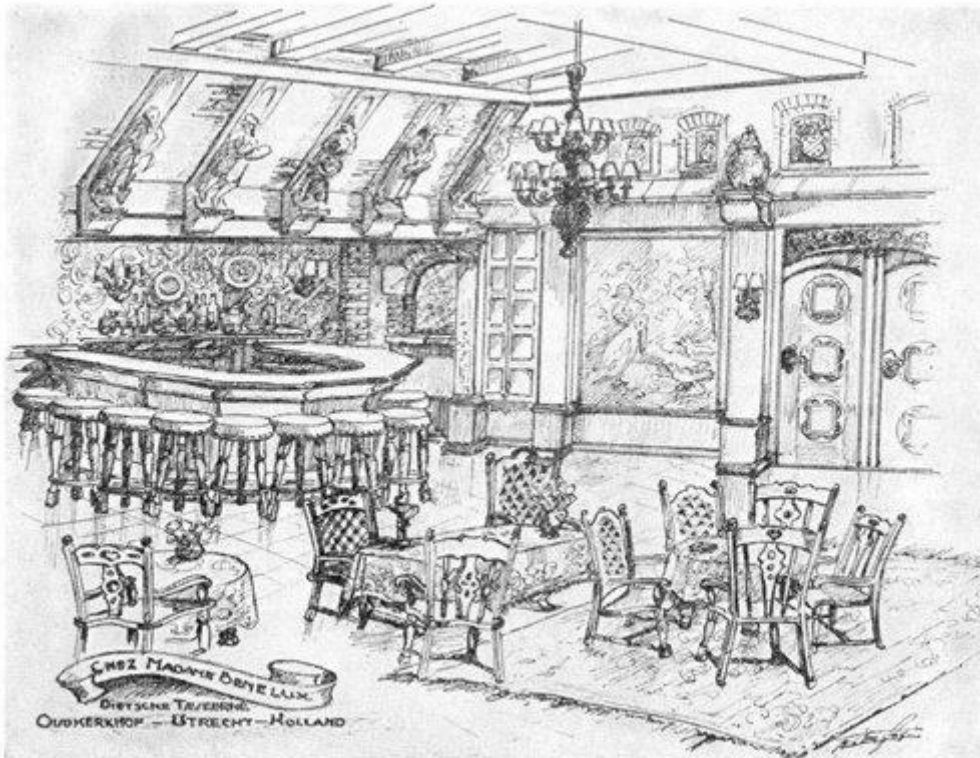

Restaurant Dietsche Taverne

Utrecht, 7 November 1953

(062) 7 november. Zelfs het menu van die avond zit nog in het archief!
Ongelofelijk wat een correspondentie over de samenstelling van het (franse) menu in het bestuur (nu zouden daar de nodige mailtjes over heen gaan!)

- Koninklijk pasteitje
- Aspergesoep
- Ossenhaas, verschillende groenten, aardappelen
- Ijs met vruchten, slagroom en likeur
- Koffie met gebak
-

(063) Dit alles had plaats in de Dietsche Taveerne op het Oud-Kerkhof . Ook in het archief is te vinden: alle namen + de zitting van het diner.

KONINKLIJKE ORATORIUMVERENIGING

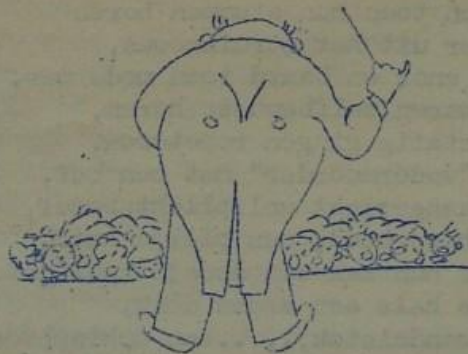
"KERKGEZANG"

1853 - 10 November - 1953

JUBILEUMDINER 7 NOVEMBER 1953

"DE DIETSCHER TAVEERNE"

UTRECHT

Dit gedicht declameerde de Heer J. van Nes tijdens genoemd diner; aan het begin van dit gedicht kwamen een dame & heer in de kleding van 1853 de zaal binnen wandelen. (dit waren mej. N. verduyn en de heer P. van Wijngaarden.)

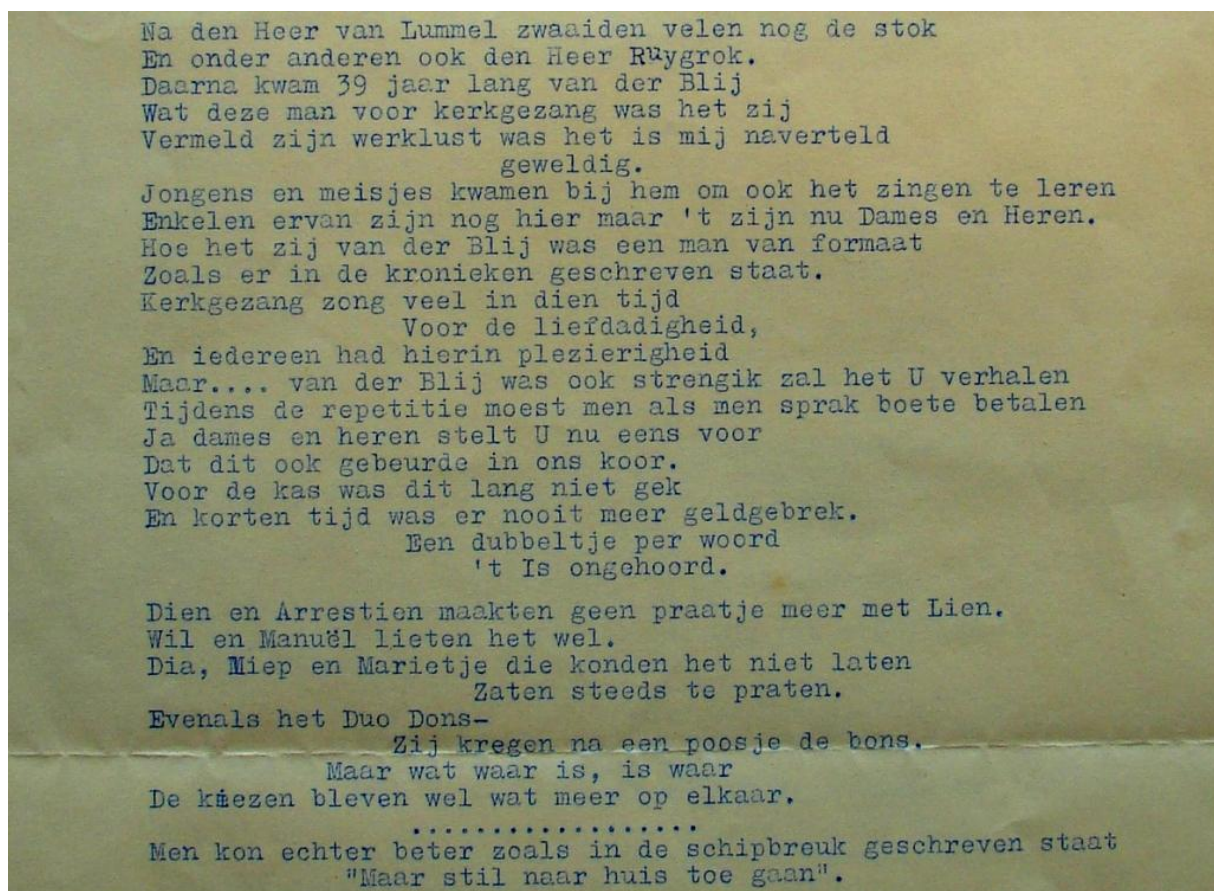
(064) In kledij uit 1853 verschenen een dame en heer:

(065)

't Is straks dan honderd jaar geleden,
Dat 'Kerkgezag' stond aangetreden
Om 't eerst geluid te produceren
Met enkele dames en wat heren.
Heel anders waren toen de tijden,
Waar in die mensen zich verblijdden.
De dames droegen hoepelrokken
En bloosden toen nog bij het jokken,
Een luifelhoed en pijpkrullen
Behoorden bij de beste spullen.
En 's avond slechts een wandeling,
Als een geleider medeging.....
Zo gingen zij toen repeteren
Onder geleide van de heren.....
Die afstand wisten te bewaren,
Omdat er hoepelrokken waren!

Na den Heer van Lummel zwaaiden velen nog de stok
En onder anderen ook den Heer Ruygrok.
Daarna kwam 39 jaar lang van der Blij
Wat deze man voor kerkgezag was het zij
Vermeld zijn werklust was het is mij naverteld
geweldig.
Jongens en meisjes kwamen bij hem om ook het zingen te leren
Enkelen ervan zijn nog hier maar 't zijn nu Dames en Heren.
Hoe het zij van der Blij was een man van formaat
Zoals er in de kronieken geschreven staat.
Kerkgezag zong veel in dien tijd
Voor de liefdadigheid,
En iedereen had hierin plezierigheid
Maar.... van der Blij was ook strengik zal het U verhalen
Tijdens de repetitie moest men als men sprak boete betalen
Ja dames en heren stelt U nu eens voor
Dat dit ook gebeurde in ons koor.
Voor de kas was dit lang niet gek
En korten tijd was er nooit meer geldgebrek.
Een dubbeltje per woord
't Is ongehoord.
Dien en Arrestien maakten geen praatje meer met Lien.
Wil en Manuël lieten het wel.
Dia, Miep en Marietje die konden het niet laten
Zaten steeds te praten.
Evenals het Duo Dons-
Zij kregen na een poosje de bons.
Maar wat waar is, is waar
De kleezen bleven wel wat meer op elkaar.
.....
Men kon echter beter zoals in de schipbreuk geschreven staat
"Maar stil naar huis toe gaan".

(066) In een ander gedicht werd dirigent v.d. Blij gememoreerd.

'Maar..... Van der Blij was ook streng, ik zal het u verhalen:

Tijdens de repetitie moest men als men sprak boete betalen
 Ja, dames en heren stelt u nu eens voor,
 Dat dit ook gebeurde in ons koor!
 Voor de kas was dit lang niet gek
 En korten tijd was er nooit meer geldgebrek
 Een dubbelkje per woord
 't is ongehoord!

*Dit feestlied werd ons ter hand gesteld bij het 100 jarig bestaan van "Kerkgezang"
 Ter ere van een vorig jubileum is dit lied "gecomponeerd" op
 Feestlied. November 1953 (Woorden en muziek van J.W. van Setten)*

Opgevoelt.

17e feest voor U, laat dus ons feestlied schallen 17e feest voor U en daarom voor ons

mf f

al-len De kinderschaar, die gij steeds hebt ge-leid. Viert mee uw feest, w ook met U ver- 17e feest ook voor uw lid. We gae de vrouw. Haer naam en hart zij zyn en bly-ven Zoo viert uw feest met op-ge-niebt ge-maed. U zoo te zien, dat doet ons kinderen

p. iets langzamer breeden mp mf

(067) Oude feestliederen werden er ook gezongen

KONINKLIJKE ORATORIUMVEREENIGING
„KERKGEZANG”

Dirigent: JAN WAGENAAR

†

CONCERT - EEUWFEEST

op Dinsdag 10 November 1953 des avonds om 8.15 uur
in concertgebouw Tivoli

†

MISSA SOLEMNIS

LUDWIG VAN BEETHOVEN

†

Solisten:

CORRY BIJSTER *Sopraan*   LEO LARSEN   *Tenor*
ANNIE HERMES *Alt*   HERMAN SCHEY *Bas*

Orchest: HET UTRECHTSCH STEDELIJK

PRIJS 25 CENT

(068) Op dinsdag 10 november het Eeuwfeest met de Missa Solemnis van Beethoven, geen gemakkelijk werk, maar een imponerende vertolking volgens een recensent.

Het heeft ons zeer verwonderd dat
Kerkzang zo'n programma had
samengesteld. Ik ben nooit in een
cabaret geweest, maar naar wat ik er
wel eens van gehoord heb, is er, geloof
ik niet veel verschil in het programma
van gisteravond en een cabaret avond.
Kooral het laatste nummer, dat deed
de deur helemaal dicht. Wij vonden
het eenparig: mens ontrend, onkies en
daarbij levensgevaarlijk. Alleen al de
kleding van de „dame“?! ging alle
perken te buiten. Dan dat ene
schaduwbeeld, dat een dominee moest
voorstellen, die nota bene, nog ging

(069) Op 19 november een feestavond met cabaret voor leden, donateurs en oud-leden. Het Artiestenprogramma was geregeld via het Gewestelijk Arbeidsbureau met variété nummers: jongleurs, liedjes, goochelaars en veel muziek! Maar tijdens het cabaret viel wel eens een onvertogen woord en sommige oudere leden waren daar niet van gediend.

In deze brief aan het bestuur wordt de avond betiteld als 'mensontrend, onkies en levensgevaarlijk'. 'Alleen al de kleding van de 'dame' ging alle perken te buiten'. Ook een schaduwbeeld dat N.B een dominee moest voorstellen kon men niet waarderen.

gezing " tegenkomen. In 1867 spreekt men kortweg van de „Utrechtsche Vereeniging voor Kerkgezing". Merkwaardigerwijze werd het vijftigjarig bestaan van de vereniging in 1903 nauwelijks herdacht. Vijf jaar later was er wel feest. In een buitengewone ledenvergadering in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen op 6 november 1908 werd de leden mededeling gedaan, dat het H.M. de Koningin had behaagd de vereniging het predikaat „Koninklijk" toe te kennen, waardoor de naam in het vervolg zou luiden „Koninklijke Vereeniging voor Kerkgezing". In verband met de wijziging van het repertoire en het uitvoeren van werken van grote meesters werd in 1935 tenslotte de naam gewijzigd in „Koninklijke Oratoriumvereniging Kerkgezing".

De dirigenten

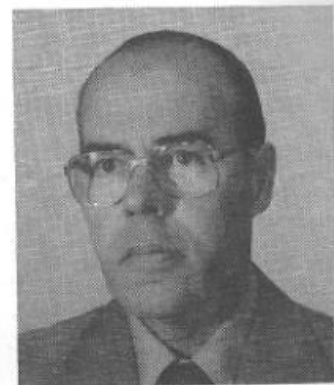
Zoals het destijds gebruikelijk was, werden de dirigenten „directeur" genoemd. Tot 1857 was dit de oprichter Van Lummel. Op 6 november van dat jaar werd hij als directeur vervangen door de heer Van Rossum, die op 8 maart 1861 de leiding aan de heer C. Coenen overgaf. Op 16 december 1870 trad M. N. Muller als directeur op, die in maart 1877 door M. Gaillard werd vervangen. Deze zag op 19 december 1879 zijn plaats door de heer Ruijgrok ingenomen, die op 17 juni 1887 weer werd vervangen door ene heer Craner. Deze werd reeds na twee maanden opgevolgd door Wouter van der Blij, onder wiens leiding voor „Kerkgezing" een grote bloeiperiode mocht intreden. Meer dan veertig jaren heeft deze kleine, markante figuur, directeur van de schutterijmuziek, zijn koorleden enthousiast mogen begeleiden. In 1927 werd hij opgevolgd door Jan Wagenaar, onder wie Kerkgezing begon met het instuderen van de Mattheus Passion. Dat was in 1936. Daarmee sloeg Kerkgezing niet slechts een nieuwe richting in, maar doorbrak zij ook de stilte die was ontstaan sedert vijf jaar tevoren Toonkunst de uitvoeringen van de M.P. had gestaakt. Op 17 september 1957 nam Jan Wagenaar om gezondheidsredenen afscheid van de vereniging. Dit geschiedde met een uitgebreide receptie in Tivoli, bij welke gelegenheid hij werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

En na deze opsomming is het ons duidelijk dat de K.O.V. Kerkgezing thans haar tiende dirigent bezit in de persoon van de heer Jaap de Lange, die wat aantal dienstjaren betreft inmiddels de derde plaats heeft ingenomen.

DE REPETITIES, ook wel oefeningen genoemd hadden de eerste jaren plaats in de school aan de Springweg. In 1867 vertrok men naar het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen op de Mariaplaats. De juiste jaartallen zijn niet te geven, maar achtereenvolgens werden de repetities in de Marnixzaal op het Domplein, in het N.V. Huis aan de Oudegracht en tenslotte in de Fliednerzaal van Huize Swellengrebel gehouden. Gedurende de eerste vijftig jaren werden van elke wekelijkse repetitie notulen bijgehouden, waarin de namen van de absentes werden opgenomen. Elk verslag werd door de president en de secretaris getekend. Steeds werd opgenomen hoeveel contributie de „thesaurier" inde. In juni 1858 deelt de president mee dat de voorgenomen oefeningen voor beginnenden des donderdagsavonds om de veertien dagen van 9 tot 10 uur gehouden zullen worden. In datzelfde jaar besloot men een deel van de avond te besteden aan het instuderen van andere geestelijke liederen en koren. In de jaren tachtig waren dat meestal toonzettingen van dirigent Ruijgrok. Dat men oog had voor de toekomst van het koor moge blijken uit het feit dat in 1893 een zangschool voor jongens en meisjes werd opgericht. Deze telde al spoedig 100 leerlingen, uit wie talrijke goede krachten de vereniging zijn toegevloeid.

4

(070) Lieve zangers van het KOV, ik ga mijn lezing afsluiten met nog twee plaatjes. Een foto van Jaap de Lange, die in 1957 aantrad als dirigent als opvolger van Jan Wagenaar. Hij leidde nog het concert tijdens het 125-jarig bestaan in 1978. In dat jaar is trouwens een prachtig herdenkingsboekje uitgekomen, wat hier ook ligt.

Jaap de Lange

(071) En dit is een plaatje van die Schöpfung in 1958, 50 jaar Koninklijk. Moge wij op 9 november a.s. ook een fantastisch Jubileum Concert beleven in de beste traditie van ons 160-jarig bestaan!